

РЕПУБЛИЧКИ ПЕДАГОШКИ ЗАВОД

Збирка задатака
за екстерно вредновање постигнућа
ученика деветог разреда основне школе
из српског језика,
школска 2014/2015. година

Бања Лука, јануар 2015.

Поштовани ученици!

Поштовани наставници!

Пред вама је Збирка задатака из српског језика намијењена за вјежбање и припремање за екстерно вредновање ученичких постигнућа на крају основне школе.

Екстерно вредновање спроводиће се у складу са Законом о основној школи, а циљ вредновања је утврђивање нивоа ученичких постигнућа из српског језика и математике. Ове активности, а посебно добијени подаци о нивоу постигнућа, ће бити подстицај наставницима да побољшају подучавање и наставу, а ученицима да постижу боље резултате, што ће, свакако, утицати на подизање квалитета образовања.

Задаци у збирци произилазе из наставног програм за српски језик и исхода учења садржаних у програму који се могу провјерити низом задатака објективног типа.

Ова збирка садржи задатаке различитих типова, а заједничко им је што су то задаци који траже кратке одговоре.

У Збирци нема задатака из програмске области култура изражавања који траже од ученика да стварају различите писане радове, тј. да дају опширне одговоре и покажу вјештину стварања различитих текстова и истовремено владање свим језичким знањима.

У Збирци су задаци вишеструког избора, алтернативног избора (типа тачно-нетачно, да-не), допуњавања, повезивања и кратких одговора.

Провјеравање нивоа ученичких постигнућа вршиће се низом задатака објективног типа, тј. задатака код којих је тачан одговор прецизно одређен и који се могу објективно вредновати.

Задацима су обухваћене програмско-тематске области: граматика, правопис и књижевност.

А. Граматика

На крају основне школе од ученика се очекује да су усвојили језичку и правописну норму, те да је досљедно примјењују у говору и писању.

У програмско-тематском подручју **Граматика** од ученика се очекују да:

- зна шта је функција језика у заједници;
- разумије да је језик насавршеније средство комуникације и наведе сличности и разлике природних језика и других средстава комуникације;
- зна да српски језик припада словенској породици језика; познаје састав све три језичке групе у породици словенских језика;
- наведе подјелу штокавских дијалеката и њихове најбитније заједничке особине;
- познаје развој и врсте писма;
- познаје стварање и развој српског књижевног језика и правописа;
- познаје говорне органе и подјелу гласова (самогласници и сугласници); подјелу сугласника (консонаната) по звучности, мјесту и начину творбе; препознаје и разумије гласовне промјене: једначење сугласника по звучности и мјесту творбе/артикулације, непостојано а, палатализација, сибиларизација, јотовање, промјена гласа л у о, губљење сугласника, асимилација самогласника (вокала); препознаје наглашене и ненаглашене ријечи, изговорне

цјелине, зна да одреди и обиљежи акценат; познаје именице и именске ријечи – придјеве, замјенице, бројеве, њихове врсте и граматичке категорије (род, број, падеж; компарација, вид); разликује падеже (номинатив, генитив, датив, акузатив, вокатив, инструментал и локатив), њихова значења и функције;

- познаје глаголе по значењу; одређује граматичке категорије глагола: граматички род, граматички број, грам. лице, глаголски вид (аспект), глаг. род, глаг. вријеме, глаг. начин, глаголско стање; подјелу глаголских облика (лични и нелични, глаголска времена, гл. начине, прости и сложени) и промјену глагола; глаголску основу и наставке; разликује непромјенљиве врсте ријечи: прилози, приједлози, узвици, везници и ријечце;
- препознаје ријечи према начину творбе: извођење (деривација), слагање (композиција), комбинована творба, претварање (преобразовање); творбена основа и творбени наставци;
- познаје главне и зависне реченичне чланове и примјењује усвојена знања: предикат (глаголски – прости и сложени, именски), субјекат (граматички и логички); именички додаци – атрибут, апозиција, глаголски додаци – прави и неправи објекат, прилошке одредбе;
- примјењује правила о слагању реченичних чланова (конгруенција);
- разумије појам синтагме, разликује њене врсте и функције и примјењује усвојена знања; зна реченице по саставу: просте реченице (непроширена и проширена), сложене реченице и уочава границе простих у сложеној и вишеструкосложеној реченици познаје и преобликује комуникативне типове (врсте) реченица (према комуникацијском циљу и улози): обавјештајне (изјавне), упитне, узвичне и жељне;
- препознаје непотпуне (беспредикатске) и безличне (бесубјекатске) реченице разликује сложене реченице: независносложене реченице (саставне, супротне, раставне и градационе), зависносложене реченице (субјекатске, предикативне, атрибутске и апозицијске, објекатске и прилошко-одредбене влада лексиком свога језика; препознаје и разумије архаизме, локализме, жаргонизме, фразеологизме и њихову улогу у језику.

Б. У подручју Правопис од ученика се очекују да:

- примјењује правила о употреби великог слова у писању: властитих имена, надимака, етника (имена становника), вишечланих географских имена, имена улица, тргова, административних јединица, вишечланих назива установа, предузећа, организација, празника, небеских (васионских) тијела, историјских догађаја и покрета, припадника покрета, грађевина, књига, новина, часописа, награда/признања, носилаца награда/признања;
- правилно пише присвојне придјеве на **-ски, -шки, -чки; -ов, -ев, -ин** правилно пише ријечцу **не** уз глаголе, именице, придјеве, замјенице, прилоге; ријечцу **ли**; ријечце **нај** у суперлативу придјева и прилога; правилно употребљава гласове: **ч** и **ћ**, **ц** и **џ**, **ј**, **х**;
- правилно пише бројеве;
- примјењује правила о употреби правописних и интерпункцијских знакова: тачка, запета, узвичник, упитник, наводници, двије тачке, тачка и запета, заграда, три тачке, црта, цртица, апостоф, генитивни знак;
- правилно пише сложенице и полусложенице; правилно пише приједлоге уз именице, замјенице, придјеве, бројеве; правилно пише ријечце (не, ни и и, год, ма и било, нај) уз остале врсте ријечи правилно пише управни говор - три начина (варијанте) примјењује правила о замјени гласа јат (**и, је, ије, е**);

- правилно пише скраћенице (малим словима, свим великим словима, почетним великим словима).

В. КЊИЖЕВНОСТ

На крају основне школе ученици би требали да:

- разумију садржај, значење и намјену књижевноумјетничких и других текстова,
- познају вањска и унутрашња обиљежја књижевних родова и врста,
- познају и користе књижевноумјетничке термине.

У програмско-тематском подручју **Књижевност – лирика** од ученика се очекују да:

- препозна и разликује лирске књижевне врсте (љубавна, социјална, идилична, описна, рефлексивна/мисаона, родољубива пјесма);
- разликује народне и умјетничке лирске пјесме;
- препозна и објасни структуру лирске пјесме (мотиви, осјећања, пјесничке слике и поента);
- уочи мотиве у лирској пјесми (однос основног и споредних мотива те њихову улогу у формирању пјесничких слика);
- препозна визуелне и акустичне елементе у лирској пјесми;
- препозна основне карактеристике пјесничког језика (сликовитост, емоционалност, експресивност, ритмичност, хармоничност) препозна и разликује стилска средства (епитет, поређење, оноματοпеја, хипербола, персонификација, контраст, метафора, понављање, алегорија, градација, симбол; лексичка значења ријечи);
- препозна и објасни врсте стиха, строфе, ритма и риме.

У програмско-тематском подручју **Књижевност – епика** од ученика се очекују да:

- препозна и разликује епске књижевне врсте: прозу (бајка, басна, цртица, новела, приповијетка, путопис, роман), стих (еп и епска пјесма);
- разликује умјетничку и народну епику;
- познаје најзначајније ауторе и њихова дјела, повезује аутора и дјело, лик и дјело из кога потиче;
- препозна и објасни структуру епског дјела (фабула, сиже, тема, порука);
- препозна језичко-стилске вриједности епског дјела (лексичка значења ријечи);
- познаје композицију епског дјела (увод, почетак радње, заплет, врхунац, расплет; ред казивања – хронолошки, ретроспективни);
- уочи и објасни облике казивања у епском дјелу (казивање – приповиједање, описивање, дијалог, монолог);
- препозна и објасни функцију епизода и мотива у епском дјелу (статички и динамички мотиви, епска атмосфера и ситуација);
- разликује и уочава улогу ликова у епском дјелу (главни и споредни ликови), карактеризацију ликова (портрет, говорна, етичка, психолошка и социолошка карактеризација).

У програмско-тематском подручју **Књижевност – драма** од ученика се очекују да:

- познаје основне драмске врсте (комедија, трагедија, драма у ужем смислу);
- препознаје ток и главне фазе у развоју драмске радње (увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет) и дијелове драме (призор, слика, чин);
- уочи елементе драмског дјела (сукоб, напетост, атмосфера);
- разликује и уочава карактеризацију лика у драмском дјелу; пишчев говор и говор лика;
- препозна облике казивања у драмском дјелу (дијалог, монолог, дидаскалије).

Дио задатака у овој збирци сложен је према редослиједу програмско-тематских области, а дио се групише око полазног текста.

У Збирци су садржани задаци који се према сложености дијеле на основни, средњи и напредни ниво постигнућа.

Основни ниво представља најнижи ниво ученичких постигнућа и не осигурава успјех у сљедећем разреду или нивоу школовања. За прелазак на сљедећи ниво неопхода је додатна помоћ и додатно учење. Задатке основног нивоа треба да ријеша најмање 90% ученика,

Постизање **средњег нивоа** омогућава несметан прелазак у сљедећи разред или ниво школовања, а требали би га постићи 50-75.

Напредни ниво осигурава успјешност у наставку школовања, а постиже га само 10 % ученика.

Задаци су распоређени на нивое према стандардима ученичких постигнућа, а посебно према постављеном стандарду за поређење (2013), који су дефинисани у Агенцији за предшколско, основно и средње образовање у БиХ и Образовним стандардима за крај обавезног образовања за наставни предмет српски језик, дефинисаним у Србији (Министарство просвете, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд, 2010).

Ови задаци намијењени су обнављању знања и вјежбању, а истовремено омогућавају ученицима да се упознају са различитим типовима задатака и захтјевима у њима, те развијају вјештину рјешавања задатака.

У другом дијелу Збирке дата су рјешења задатака, број бодова за тачно рјешење и упутство за бодовање.

У низу задатака објективног типа који ће ученици рјешавати налазиће се задаци из ове збирке или задаци веома слични овим.

Поштовани ученици, кад вјежбате, пажљиво читајте задатак да бисте разумјели захтјеве који се постављају пред вас и имајте на уму да одговори, да би били признати као тачни, требају бити написани уредно и читко, правописно и граматички тачно.

Желимо вам успјех у раду!

Инспектори-просвјетни савјетници за српски језик и књижевност,

Босиљка Спремо, проф. и

мр Силва Добраш.

НИВОИ УЧЕНИЧКИХ ПОСТИГНУЋА

Задаци у овој збирци распоређени су на нивое према доље наведеним описима знања и вјештина које ученик треба показати.

А. ГРАМАТИКА

а) Основни ниво

Ученик деветог разреда достигао је основни ниво постигнућа ако:

- зна подјелу комуникативних врста реченица: обавјештајне /изјавне, упитне, узвичне и одреди којој врсти припада дата реченица;
- познаје развој писмености и историјски развој стандардног језика;
- познаје подјелу самогласника по звучности и мјесту творбе;
- познаје творбу ријечи и идентификује сложену ријеч;
- препознаје ријечи према творби и творбеном моделу и зна да одреди творбену основу и творбене наставке (префикс и суфикс);
- познаје глаголске облике (перфекат, потенцијал, футур I).

б) Средњи ниво

Ученик је достигао средњи ниво ако зна да:

- одреди именице и именске ријечи – придјев, уочи разлику између придјева и прилога;
- утврди падеж и његово значење;
- разликује непромјенљиве врсте ријечи;
- препозна ријечи према творбеном моделу – претварање (преобразовање);
- одреди атрибут, граматички субјекат, именски предикат;
- познаје глаголе по значењу, познаје глаголска времена;
- разумије значење појма синтагма и у датим примјерима одреди њен управни/главни члан (облик)
- идентификује посебне типове реченица – непотпуне и безличне реченице;
- разликује реченице по саставу и уочи границе простих реченица у сложеној и вишеструкосложеној реченици;
- разликује гласовне промјене и одреди гласовну промјену од које се одступа у препознатљивим примјерима;
- разликује и одабере ријечи са дугим и кратким акцентом;
- примијени правила о граници слога у ријечима.

в) Напредни ниво

Ученик је достигао напредни ниво знања и способности ако је задовољио мјерила средњег нивоа и ако:

- разликује промјенљиве и непромјенљиве ријечи, те издвоји непромјенљиве ријечи из дате реченице;
- разликује наглашене и ненаглашене ријечи;

- одреди инфинитивну основу датог глагола;
- одреди гласовну промјену;
- одреди број простих реченица у датој сложеној реченици на основу броја предиката у саставу сложене реченице.

Б. ПРАВОПИС

а) Основни ниво

Ученик деветог разреда достигао је основни ниво ако:

- почиње реченицу великом словом, завршава одговарајућим интерпункцијским знаком;
- правилно допуни ријечи са **ђ**, **џ**, **џ**, **џ**;
- правилно пише **ј**, **х** у ријечима, у гл.облицима – аористу;
- правилно пишу ријечцу **нај** у суперлативу придјева;
- правилно пише рјечицу **ли**;
- идентификује правилно написану реченицу у управном говору;
- правилно пише скраћенице малим словима;
- уочи примјер са правилном замјеном јата;
- правилно пише главне бројеве.

б) Средњи ниво

Од ученика на средњем нивоу се очекује да:

- уочи примјере правилне употребе гласова **ч** и **ћ**;
- правилно пише ријечцу **не** уз глаголе, придјеве, замјенице, прилоге;
- познаје правилну употребу великог слова у писању назива историјских догађаја и покрета, те имена небеских тијела, становника и назива насеља и грађевина;
- примијени правила о употреби правописних и интерпункцијских знакова: запете (између реченица у инверзији, при набрајању), наводника (у управном говору), црте (између бројки у значењу приједлога до) и цртице (у писању полусложеница);
- правилно пише редне бројеве;
- познаје правила о писању присвојних придјева на –ски, -шки, -чки, -ов, -ин, -ев.

в) Напредни ниво

Ученик је достигао напредни ниво знања и способности ако је задовољио мјерила средњег нивоа и ако:

- правилно пише управни говор на сва три начина;
- правилно пише сложенице и полусложенице;
- примјењује правила о употреби правописног знака цртице (обилежавање приближне вриједности) у датом контексту;
- примјењује правила о употреби правописног и интерпункцијског знака запете (нпр., вокатив у средини реченице издвојен запетама);
- примјењује правила о употреби великог слова у писању вишечланих назива предузеће;
- правилно пише приједлоге уз именице и замјенице.

V. КЊИЖЕВНОСТ

а) Основни ниво

Ученик је на основном нивоу постигнућа ако:

- одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, одломку (ко, шта, гдје, када и сл.);
- познаје и користи основне дијелове текста (наслов, одломак, садржај и сл.);
- препозна да ли је тражена информација садржана у тексту;
- идентификује ритам дате пјесме;
- препозна и идентификује лексичка (метафоричка и симболичка) значења пјесничког израза – епитет;
- познаје и идентификује визуелне и акустичке елементе у пјесми;
- препозна строфе и риме;
- идентификује којој књижевној врсти припада дати одломак - препозна изражена осјећања;
- разликује епске књижевне врсте и идентификује којој врсти припада дати текст;
- разликује и уочи улогу лика у епском дјелу (главни и споредни ликови, стварни и нестварни), опис личности и њена осјећања;
- препозна функцију мотива у епском дјелу (статички мотив, епска атмосфера и ситуација);
- познаје композицију епског дјела – уочава увод, почетак радње (лоцира мјесто и вријеме радње).

б) Средњи ниво

Ученик на овом нивоу може да:

- разликује умјетничку и народну епику и препозна и наведе назив дјела из кога је дат одломак и име аутора датог дјела;
- уочи и наведе епитет и устаљени епитет у наведеним стиховима;
- препозна језичко-стилске вриједности епског дјела (лексичка значења ријечи) и одреди лексичко значење пјесничког израза;
- препозна и објасни структуру епског дјела - фабула (наведе кључни догађај, идентификује описано мјесто радње);
- препозна и објасни структуру лирске пјесме – основни мотив;
- уочи мотиве у лирској пјесми (однос основног и споредних мотива);
- утврди осјећања у одређеној строфи;
- препозна облик казивања у датом одломку или тексту;
- разумије, осмисли и изрази тему и основну поруку (идеју) дјела или одабере одговор који се односи на тему наведеног одломка и поенту дате пјесме;
- идентификује и изрази психолошку карактеризацију лика, разликује и уочи улогу ликова у епском дјелу и разумије карактеризације ликова (портрет, етичка и социолошка карактеризација);
- разликује и уочи карактеризацију лика у драмском дјелу;
- одреди врсту стиха;
- изводи једноставне закључке на основу текста (нпр., предвиђа даљи ток радње, објасни расплет, уочи међусобну повезаност догађаја, на основу поступка ликова закључи о њиховим особинама, осјећањима, намјерама и сл.).

в) Напредни ниво

Ученик је достигао напредни ниво знања и способности ако је задовољио мјерила средњег нивоа и ако може да:

- осмисли и најпотпуније изрази тему датог књижевног текста;
- познаје композицију епског дјела, у приложеном тексту уочи догађај који представља расплет и ред казивања;
- одреди приповједача у датом одломку текста;
- разликује и уочи сложенију карактеризацију ликова (портрет, говорна, етичка и социолошка карактеризација) и у датом одломку препозна описана различита осјећања ликова;
- разликује и одреди лирске књижевне врсте;
- уочи визуелне и акустичке елементе у књижевном тексту;
- разликује облике казивања у драмском тексту и уочи дијалог, монолог и непосредан пишчев говор – дидаскалије.

ЗАДАЦИ

А. ГРАМАТИКА

а) Основни ниво

1.	<p>На крају неких реченица у датом тексту нису написани интерпункцијски знаци. Издвој упитне реченице и напиши одговарајући знак.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Како сте – рекао сам. - Нисам баш добро, хвала на питању – рекао је. – Наиме, неко је бацао јабуке на мој ауто. Баш овакве - Свашта – рекла је мама. – Што не узмете принцес-крофну										
2.	<p>Заокружи слово испред узвичне реченице.</p> <ul style="list-style-type: none"> а) Да ли си све спаковао? б) Затвори улазна врата! в) Купићу то сутра. г) Имам два примјерка.										
3.	<p>Реченице из лијеве колоне повежи са одговарајућим називом комуникативне реченице из десне колоне.</p> <table><tr><td>а) Долазим у уторак.</td><td>жељна</td></tr><tr><td>б) Отвори прозор!</td><td>упитна</td></tr><tr><td>в) Данас је сунчано.</td><td>изјавна / обавјештајна</td></tr><tr><td>г) Срећан рођендан!</td><td>заповиједна</td></tr><tr><td>д) Кад ћеш доћи?</td><td></td></tr></table>	а) Долазим у уторак.	жељна	б) Отвори прозор!	упитна	в) Данас је сунчано.	изјавна / обавјештајна	г) Срећан рођендан!	заповиједна	д) Кад ћеш доћи?	
а) Долазим у уторак.	жељна										
б) Отвори прозор!	упитна										
в) Данас је сунчано.	изјавна / обавјештајна										
г) Срећан рођендан!	заповиједна										
д) Кад ћеш доћи?											
4.	<p>Какве су према комуникацијском циљу реченице у првом стиху дате строфе.</p> <p>Сањам ли? Ил` би ово јава била? Из растворених листова и страна Прхнуше лаке тиге, ко са грана, И по соби ми свуд развише крила.</p> <ul style="list-style-type: none"> а) изјавна б) упитна в) узвична										

5.	Словени су у прадомовини својим језиком а) говорили и писали б) само говорили
6.	Породица словенских језика дијели се на три језичке групе. Напиши називе тих група: _____ _____.
7.	Заокружи слово испред тачног одговора. Словенској групи језика не припада а) румунски б) бугарски в) словачки г) руски
8.	У следећем низу језика подвуци линијом оне који припадају словенској породици језика: француски, бугарски, румунски, руски, пољски, грчки, словачки, албански, њемачки, норвешки, украјински, шпански, мађарски.
9.	Најстарије словенско писмо зове се а) глагољица б) латиница в) ћирилица
10.	Поредај словенска писма по старини: ћирилица, латиница, глагољица. _____
11.	Прво писмо словенског језика а) створили су _____, б) крајем _____ вијека.
12.	Најстарији сачувани црквени спис на црквенословенском језику је _____, а најзначајнији правни спис је _____ _____.

13.	<p>Први књижевни језик свих Словена звао се</p> <p>а) словачки б) словеначки в) прасловенски г) старословенски</p>
14.	<p>Савремени српски књижевни језик настао је у</p> <p>а) XVII вијеку б) XVIII вијеку в) XIX вијеку д) XX вијеку</p>
15.	<p>Напиши који су говори у основици српског књижевног језика?</p> <p>_____.</p>
16.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора. Колико нарјечја има српски језик?</p> <p>а) једно б) два в) три г) четири</p>
17.	<p>У штокавском нарјечју разликују се три изговора. То су: _____, _____, _____ _____.</p>
18.	<p>Екавски и ијекавски изговор у српском језику настали су као посљедица _____.</p>
19.	<p>Допуни реченицу. Самогласнике другачије зовемо _____, а сугласнике _____.</p>
20.	<p>Допуни реченицу. Према мјесту творбе сугласници се дијеле на: уснене, зубне, _____, _____, задњонепчане.</p>
21.	<p>Допуни низ одговарајућим гласовима. Задњонепчани сугласници су: К, _____, _____.</p>

22.	<p>На линији препиши све надзубне сугласнике из дате реченице. На пијаци је много добре лубенице.</p> <p>_____</p>																						
23.	<p>У сваком низу заокружи глас који му не припада:</p> <p>а) Ч, Л, Р, Н</p> <p>б) Т, Д, З, С, Ц, Л</p>																						
24.	<p>Подвуци звучне сугласнике:</p> <p>Б, Т, С, Ц, Г, З, Ш</p>																						
25.	<p>Попуните табелу:</p> <table border="1" data-bbox="386 779 1482 858"> <tr> <td>Звучни</td> <td>Б</td> <td></td> <td>Д</td> <td>Ђ</td> <td></td> <td>З</td> <td>Ц</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>П</td> <td>К</td> <td>Т</td> <td></td> <td>Ш</td> <td>С</td> <td>Ч</td> <td>Ф</td> <td></td> <td>Ц</td> </tr> </table>	Звучни	Б		Д	Ђ		З	Ц					П	К	Т		Ш	С	Ч	Ф		Ц
Звучни	Б		Д	Ђ		З	Ц																
	П	К	Т		Ш	С	Ч	Ф		Ц													
26.	<p>Гласови Г и Х су по мјесту творбе задњонепчани. Напиши какви су ови гласови по звучности.</p> <p>Г - _____</p> <p>Х - _____</p>																						
27.	<p>Напиши коријен дате групе ријечи.</p> <p>трава, траварица, травнат, затравити</p> <p>_____</p>																						
28.	<p>Подвуци ријечи која ни припада датом низу.</p> <p>трава, траварица, травнат, утрина</p>																						
29.	<p>Сљедеће ријечи разврстај према врсти творбе.</p> <p>писмо, поштар, потписати, рачунар, кућа, кућни, кишобран</p> <p>просте: _____</p> <p>изведене: _____</p> <p>сложене: _____</p>																						

30.	<p>Како се зове истакнути дио датих ријечи. прочитати, препливати, нацртати, извадити</p> <p>а) инфикс б) суфикс в) префикс г) интерфикс</p>
-----	---

31.	<p>Напиши правилно глаголе додавањем префикса:</p> <p>из+чепркати _____ раз+љутити _____</p>
-----	---

32.	<p>Препознај коријен и творбене наставке код ријечи млинарка.</p> <p>коријен _____ творбени наставци _____</p>
-----	--

33.	<p>Напиши којом врстом творбе су настале сљедеће ријечи:</p> <p>писање _____ Београд _____</p>
-----	---

34. Попуни табелу траженим подацима.	
Ријечи	Начин творбе
шумарак	
измаглица	
прашина	
ватреног	

35.	<p>Уз помоћ суфикса –ач направи ријечи које имају значење вршиоца радње.</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
-----	---

36.	<p>На крају неких реченица у датом тесту нису написани интерпункцијски знаци. Издвој узвичне реченице и напиши одговарајући знак.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Како сте – рекао сам. - Нисам баш добро, хвала на питању – рекао је. – Наиме, неко је бацао јабуке на мој ауто. Баш овакве - Свашта – рекла је мама. – Што не узмете принцес-крофну
-----	---

37.	<p>Повежи дате глаголе према значењу које имају.</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">читати</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> <tr> <td>сванути</td> <td>стање</td> </tr> <tr> <td>грмити</td> <td>радња</td> </tr> <tr> <td>сањати</td> <td>збивање</td> </tr> <tr> <td>вољети</td> <td></td> </tr> </table>	читати		сванути	стање	грмити	радња	сањати	збивање	вољети	
читати											
сванути	стање										
грмити	радња										
сањати	збивање										
вољети											

38.	<p>Заокружи слово испред низа ријечи који садржи глаголе:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) ваза, цвијеће, жбун, дрво б) жуто, тамно, шарено, плаво в) сањам, спавам, гледам, желим г) пливање, једрење, рођење, летење
-----	---

39.	<p>Допуни реченице. Основни облик глагола зове се _____.</p>
-----	--

40.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора. У ком се времену врши радња исказана глаголима: читам, пишем, бојим, бришем?</p> <ul style="list-style-type: none"> а) будућем времену б) прошлом времену в) садашњем времену г) немају категорију времена
-----	--

41.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>У ком се времену врши радња исказана глаголима: учити, писати, спавати, одмарати?</p> <p>а) будућем времену б) прошлом времену в) садашњем времену г) немају категорију времена</p>
42.	<p>Напиши називе подвучених глаголских облика у сљедећој реченици.</p> <p>Вративши се кући, <u>хвалио се</u> како је добро <u>урадио</u> задатке.</p> <p>_____</p>
43.	<p>Напиши назив обиљеженог облика у датој реченици.</p> <p>Вративши се кући, хвалио се како је добро урадио задатке.</p> <p>_____</p>
44.	<p>Напиши тражени облик од глагола читати у другом лицу једнине мушког рода.</p> <p>презент _____</p> <p>перфекат _____</p> <p>императив _____</p> <p>футур први _____</p>

б) Средњи ниво

1.	Допуни реченицу. Именице према значењу дијелимо на властите, заједничке, _____ и _____.
2.	Допуни реченицу. Све именске ријечи имају сљедеће граматичке категорије: род _____ и _____.
3.	Допуни реченицу. Промјенљиве ријечи су: именице, _____, _____, _____ и _____.
4.	Заокружи слово испред промјенљиве врсте ријечи а) и, али, те б) сад, овдје, ту в) кућа, кров, прозор
5.	Из низа ријечи издвој именице: бајка, кухати, кухиња, мало, кућа, узми _____
6.	Напиши врсту истакнутих ријечи. Док сам послџе тога ишао кући, звиждао сам гласно и весело . а) прилог б) придјев в) именица г) приједлог
7.	Напиши којој врсти припада истакнута ријеч. Отпловили су далеко на непознато острво. а) прилог б) придјев в) именица г) приједлог

8.	<p>Напиши којој врсти припада истакнута ријеч. Отпловили су далеко на непознато острво.</p> <p>а) прилог б) придјев в) именица г) приједлог</p>
9.	<p>Независни падежи у српском језику су:</p> <p>_____</p>
10.	<p>Одреди падеж подвучених ријечи: Појео је комад колача и пошао у школу.</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
11.	<p>Користећи особине падежне синонимије српског језика напиши именицу у загради тако да реченице имају исти смисао.</p> <p>Ловац лута _____ (шума). Ловац лута _____ (шума).</p>
12.	<p>Одреди падеж подвучених ријечи.</p> <p>А) Мачка се сколутала <u>под столом</u> . _____</p> <p>Б) Мачка се сколутала <u>испод стола</u>. _____</p>
13.	<p>Промјена ријечи по падежима зове се _____, а промјена по лицима и временима зове се _____.</p>
14.	<p>Одреди падеж и значење подвучене ријечи.</p> <p>Ушао је у <u>кућу</u>.</p> <p>а) падеж: _____</p> <p>б) значење: _____</p>

15.	<p>Одреди падеж и значење подвучене ријечи.</p> <p style="text-align: center;"><u>У прољеће</u> долазе ласте.</p> <p>а) падеж: _____</p> <p>б) значење: _____</p>
-----	---

16.	<p>У датој реченици подвучени су придјев и замјеница. Упиши у табелу назив подврсте подвучених ријечи и називе њихових граматичких категорија у тој реченици.</p> <p>Маркову вјештину баратања лоптом први су примијетили његови другови.</p>				
	Врста ријечи	Подврста ријечи	Род	Број	Падеж
	Маркову	придјев			
	његови	замјеница			

17.	<p>Подвученим ријечима одреди врсту, падеж, род и број:</p> <p>У нашој <u>кући</u> је стари <u>орман</u>.</p> <p>(у) кући _____</p> <p>орман _____</p>
-----	--

18.	<p>Разврстај слједеће ријечи како је започето:</p> <p><u>играчка</u>, лијеп, копати, мудар, сунце, ићи, тај, оног.</p> <p>именице придјеви замјенице глаголи</p> <p><u>играчка</u> _____ _____ _____</p> <p>_____ _____ _____ _____</p>
-----	--

19.	<p>Заокружи слово испред промјенљиве врсте ријечи</p> <p>а) сад, овдје, ту</p> <p>б) и, али, те</p> <p>в) кућа, кров, прозор</p>
-----	--

20.	<p>Допуни реченицу.</p> <p>Везници су непромјенљиве ријечи које служе _____</p> <p>_____</p>
-----	--

21.	<p>Допуни реченицу. Кад прилози у реченици стоје уз глагол имају службу _____.</p>
22.	<p>Разврстај непромјенљиве врсте ријечи: од, више, јој, ето, даље, на, и, па, ух, зар прилози приједлози узвици везници ријечце _____ _____</p>
23.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора. Којом врстом творбе су настале истакнуте ријечи? Млади су заинтересовани за спорт. Петар је мамино злато. Пред нама је био висећи мост. Стигло је путујуће позориште. а) извођењем б) слагањем в) претварањем</p>
24.	<p>Допуни реченицу. Главни реченични чланови су: _____</p>
25.	<p>Допуни реченицу: Атрибут, објекат и прилошке одредбе су _____ чланови реченице.</p>
26.	<p>Подвуци субјекат и предикат у датим реченицама. а) Они су показали своје вјештине. б) Капут је узео професор.</p>

27.	<p>Издвој предикат у датим реченицама и одреди му врсту.</p> <p>а) Камион је долазио из правца главне улице.</p> <p>б) То је био велики и тежак <i>волво</i>.</p> <p>в) На крову је сједио смијешни буцмасти Мишленов човјечуљак.</p> <p>а) _____</p> <p>б) _____</p> <p>в) _____</p>
28.	<p>Подвуци објекат у датој реченици.</p> <p>У посљедњем тренутку спасао сам лупу, тако што сам је стрпао у џеп.</p>
29.	<p>Одреди службу ријечи у реченици:</p> <p>Марија, моја другарица, говори енглески језик.</p> <p>Марија _____</p> <p>моја другарица _____</p> <p>говори _____</p> <p>енглески _____</p> <p>језик _____</p>
30.	<p>Глаголе према прелазности дијелимо на:</p> <p>а) прелазне, непотпуне, повратне</p> <p>б) прелазне, непрелазне, повратне</p> <p>в) непрелазне, прелазне, непотпуне</p> <p>г) непрелазне, несвршене, повратне</p>
31.	<p>У сљедећим низовима глаголских облика прецртај онај који том низу не припада:</p> <p>а) чујући, кујући, видећи, помоћи</p> <p>б) пливамо, кажимо, чувајмо, вежимо</p>
32.	<p>Био сам прешао мало више од половине пута кад је наишао воз.</p> <p>Истакнути глаголски облици у датој реченици зову се _____ и _____.</p>

33.	<p>Како се зове обиљежени глаголски облик? Донијећу ти свеску кад будем завршио задаћу.</p> <p>_____</p>
34.	<p>Заокружи слово испред тачне тврдње.</p> <p>а) Синтагма је исто што и реченица. б) Субјекат и предикат чине синтагму. в) Синтагма може бити само једна ријеч. г) Субјекат и предикат не могу чинити синтагму.</p>
35.	<p>Напиши на линији главну ријеч у истакнутим синтагмама.</p> <p>а) У кући је била једна велика соба. _____ б) Све наше игре биле су веома занимљиве. _____</p>
36.	<p>Одреди врсте подвучених синтагми.</p> <p>а) Дјеца <u>се играју у дворишту</u>. _____ б) Стигли смо <u>веома брзо</u>. _____ в) То је <u>изузетно добар рад</u>. _____ г) Волим <u>улице града</u>. _____</p>
37.	<p>Подвуци управни члан у датим синтагмама.</p> <p>а) веома снажно б) улице града в) изузетно добар г) пространо двориште</p>
38.	<p>Подвучену синтагму претвори у зависну реченицу.</p> <p>Дошао је у школу <u>прилично рано</u>.</p> <p>_____</p>
39.	<p>Напиши колико има простих реченица у датој сложеној реченици.</p> <p>Стајао сам под тушем да нико не би видио сузе које су ми лиле низ образе.</p> <p>_____</p>

40.	<p>Да ли је дата реченица независнословена, зависнословена или вишеструкословена.</p> <p>Стајао сам под тушем да нико не би видео сузе које су ми лиле низ образе.</p> <p>_____</p>
41.	<p>Заокружи слово испред тачног одговара. Колико има предикатских реченица у датој сложеној реченици?</p> <p>Стресамо прашину путовања са наших патика, мајица и панталона истањених кољена; свлачимо се на првом комаду жала на који смо наишли и улазимо у море које нас прима за своје.</p> <p>а) три б) четири в) пет г) шест</p>
42.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>Дошао је <u>да ми донесе поклон</u>.</p> <p>Подвучена реченице је:</p> <p>а) узрочна б) саставна в) намјерна г) раставна</p>
43.	<p>Подвуци зависну реченицу и напиши каква је.</p> <p>Није дошла на рођендан јер је била болесна.</p>
44.	<p>Одреди врсту подвучене зависне реченице.</p> <p><u>Кад су се родитељи вратили</u>, они су већ увелико спавали.</p>
45.	<p>Сљедеће ријечи су примјер одступања од гласовне промјене. Напиши од које гласовне промјене се одступа у овим ријечима одступа..</p> <p>а) Сњежана _____</p> <p>б) Милкин _____</p>

46.	Која гласовна промјена је извршена у сљедећим ријечима? а) сеоски _____ б) данашњи _____
47.	Која гласовна промјена је извршена у сљедећим примјерима: а) руски _____ б) посна _____
48.	Подвуци правилно написане ријечи. читалац – читаоц гледаоц - гледалац
49.	Које гласовне промјене препознајеш у ријечима: а) дуже _____ б) успут _____
50.	Заокружи слово испред правилно написане ријечи. а) прехрамбени б) стрампутица в) једампут г) црвемперка
51.	Напиши назив гласовне промјене која је извршена у ријечи. а) печем _____ б) стамбени _____ в) тврђи _____ г) руски _____
52.	Које двије гласовне промјене су извршене у ријечи расипати ? _____ и _____

53.	<p>Заокружи слово испред правилно написане групе ријечи.</p> <p>а) згурити, проситба, грацки</p> <p>б) сгурити, просидба, гратски</p> <p>в) згурити, просидба, градски</p> <p>г) сгурити, проситба, градски</p>
-----	---

54.	<p>Како се зове посебно истицање слогова при изговору?</p> <p>_____.</p>
-----	--

55.	<p>Подвуци све ријечи које имају дуги акценат.</p> <p>мајка, кућа, глава, рука, поље, нога, прича.</p>
-----	---

56.	<p>Заокружи слово испред ријечи које имају дуги акценат.</p> <p>а) лук (поврће)</p> <p>б) лук (старо оружје)</p> <p>в) град (насеље)</p> <p>г) град (крупа, врста падавине)</p>
-----	--

57.	<p>Заокружи слово испред ријечи које имају кратки акценат.</p> <p>а) пас (појас)</p> <p>б) пас (домаћа животиња)</p> <p>в) коса (длаке на глави)</p> <p>г) коса (линија)</p>
-----	--

в) Напредни ниво

1.	Подвуци непромјенљиве ријечи у датој реченици. Да ли ћете данас доћи на тренинг?
2.	Заокружи слово испред тачног одговора. Које врсте ријечи могу бити и промјенљиве и непромјенљиве? а) прилози и приједлози б) бројеви и прилози в) везници и замјенице г) придјиви и приједлози
3.	Допуни реченицу. Компарацију имају неки _____ и неки _____.
4.	Кратком усправном линијом обиљежи изговорне цјелине у сљедећој реченици: Јави нам јеси ли се уписао у школу.
5.	Издвој ненаглашене ријечи из дате реченице. Јави нам јеси ли се уписао у школу. _____
6.	Заокружи слово испред одговора у коме су наведене све проклитике из дате реченице. Изашао је из куће без торбе и брзо се вратио по њу. а) из, се, по б) из, без, и в) је, из, без г) из, без, по

7.	<p>Заокружи слово испред одговора у коме су наведене све енклитике из дате реченице.</p> <p style="text-align: center;">Ви ћете то завршити, а ја ћу вас наградити.</p> <p>а) то, а, вас б) ћете, а, ћу в) ћете, то, ћу г) ћете, ћу, вас</p>
8.	<p>Акценатски систем српског књижевног језика чине четири акцента. Напиши како се зову ти акценти:</p> <p>_____</p> <p>_____.</p>
9.	<p>Подвуци наглашене самогласнике у сљедећим ријечима: П Р И З Н А Т И - П Р И З Н А Њ Е</p>
10.	<p>Подвуци наглашене самогласнике у сљедећим ријечима: К О Р А К - К О Р А Ч А Т И</p>
11.	<p>Обиљежи одговарајући акценат.</p> <p>л у к (поврће) – л у к (лук и стријела) г р а д (насеље) – г р а д (крупа, врста падавине)</p>
12.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора. Који акценат имају ријечи трн, прст, брат?</p> <p>а) краткосилазни б) краткоузлазни в) дугоузлазни г) дугосилазни</p>
13.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора. Који акценат имају ријечи сунце, мајка, застава?</p> <p>а) краткосилазни б) краткоузлазни в) дугосилазни г) дугоузлазни</p>

14.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора. Који акценат имају ријечи глава, храбар, писати?</p> <p>а) краткосилазни б) краткоузлазни в) дугосилазни г) дугоузлазни</p>								
15.	<p>Заокружи слово испред реченице у којој је тврдња тачна.</p> <p>а) Све ријечи у српском језику имају свој акценат. б) Све ријечи у српском језику немају свој акценат. в) Акценат у српском језику може стајати на првом слогу ријечи. г) Акценат у српском језику може стајати на посљедњем слогу вишесложне ријечи.</p>								
16.	<p>Одреди инфинитивну основу датих глагола.</p> <p>а) читати _____ б) цртати _____</p>								
17.	<p>Одреди инфинитивну основу датих глагола</p> <p>а) пећи _____ б) плести _____ в) сјести _____</p>								
18.	<p>Повежи ријечи из лијеве колоне са ријечима из десне колоне:</p> <table data-bbox="477 1472 1349 1665"> <tr> <td>кружић</td> <td>прелазак Л у О</td> </tr> <tr> <td>сеоба</td> <td>палатализација</td> </tr> <tr> <td>руски</td> <td>једначење сугласника по звучности</td> </tr> <tr> <td>свадба</td> <td>губљење сугласника</td> </tr> </table>	кружић	прелазак Л у О	сеоба	палатализација	руски	једначење сугласника по звучности	свадба	губљење сугласника
кружић	прелазак Л у О								
сеоба	палатализација								
руски	једначење сугласника по звучности								
свадба	губљење сугласника								

19.	<p>Заокружи слово испред сложених реченица.</p> <p>а) Кажи и заврши с тим.</p> <p>б) Иван је хтио да купи сладолед.</p> <p>в) Мислио је о сутрашњим обавезама чешкајући се по глави.</p> <p>г) Мами се појавила бора на челу као да ће ускоро да добије мигрену.</p>
20.	<p>Дату просту реченицу претвори у сложену а да она при том не промијени значење.</p> <p>Ћутећи су ходали.</p> <hr/>
21.	<p>Подвуци предикате у датој реченици.</p> <p>Чим зађе сунце, комарци се јаве и гризу као помахнитали, а човјек је немоћан.</p>

ПРАВОПИС

а) Основни ниво

1.	<p>Заокружи слово испред правилно написане реченице.</p> <ul style="list-style-type: none"> а) Не дирај то? б) Да ли си све спаковао! в) Испричаћу ти кад дођем г) Она пише уредно.
2.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>Први стих дате строфе садржи двије реченице. Који интерпункцијски знак треба уписати на крају тих реченица?</p> <p>Сањам ли Ил` би ово јава била Из растворених листова и страна Прхнуше лаке тице, ко са грана, И по соби ми свуд развише крила.</p> <ul style="list-style-type: none"> а) тачка б) упитник в) узвичник г) тачка запета
3.	<p>Заокружи слово испред неправилно написане ријечи</p> <ul style="list-style-type: none"> а) хрђа б) хљеб, в) храна г) храст

4.	<p>Заокружи слово испред правилно написаног облика аориста.</p> <p>а) ја пеко б) ја пече в) ја пекао г) ја пекох</p>
5.	<p>Упиши ц и ђ тако да ријеч добије тражено значење:</p> <p>а) врећа - ___ ак б) ученик - ___ ак</p>
6.	<p>Заокружи слово испред правилно написаног низа ријечи.</p> <p>а) ђеп, ђаво, цурђевак, буђак б) цеп, цаво, ђурцевак, буцак в) цеп, ђаво, ђурђевак, буцак г) цеп, ђаво, цурцевак, буђак</p>
7.	<p>Заокружи слово испред правилно написане ријечи:</p> <p>а) нај јачи б) најјачи в) најачи г) најјаћи</p>
8.	<p>Заокружи слово испред правилно написаних ријечи:</p> <p>а) змија б) авијон в) историја г) гимназија</p>

9.	<p>Заокружи слово испред правилно написане реченице у управном говору:</p> <p>а) Маја ми је рекла да узмем своје ствари!</p> <p>б) Маја ми је рекла: узми своје ствари!</p> <p>в) Маја ми је рекла „Узми своје ствари!“</p> <p>г) Маја ми је рекла: „Узми своје ствари!“</p>
----	--

10.	<p>Заокружи слово испред тачно написане реченице са управним говором.</p> <p>а) „Свјетлана устани“, звала је мајка “закаснићеш“.</p> <p>б) „Свјетлана устани“ звала је мајка, “закаснићеш“.</p> <p>в) „Свјетлана устани“, звала је мајка, “закаснићеш“.</p> <p>г) „Свјетлана устани, звала је мајка, закаснићеш“.</p>
-----	---

11.	<p>Напиши ћирилицом скраћенице датих ријечи:</p> <p>а) тона _____</p> <p>б) литар _____</p> <p>в) километар _____</p> <p>г) сантиметар _____</p>
-----	--

12.	<p>Напиши ћирилицом скраћенице сљедећих ријечи:</p> <p>а) број _____</p> <p>б) доктор _____</p> <p>в) година _____</p> <p>г) на примјер _____</p>
-----	---

13.	<p>Поред сваке ријечи напиши ћирилицом њену скраћеницу:</p> <p>а) грам _____</p> <p>б) метар _____</p> <p>в) улица _____</p> <p>г) ученик _____</p>
-----	---

14.	<p>Напиши суперлативе сљедећих придјева:</p> <p>а) јак - _____</p> <p>б) благ- _____</p>
-----	--

15.	<p>Напиши правилно сљедећу реченицу.</p> <p>а) Нај ми је драже узети нај бољи комад колача.</p> <p>б) Нај драже ми је узети нај бољи комад колача.</p> <p>в) Најмије драже узети најбољи комад колача.</p> <p>г) Најдраже ми је узети најбољи комад колача.</p>
-----	---

16.	<p>Заокружи слово испред правилно написане реченице.</p> <p>а) Да видим јесили ми донијела задатке и дали ћу их знати ријешити?</p> <p>б) Да видим јеси ли ми донијела задатке и дали ћу их знати ријешити?</p> <p>в) Да видим јеси ли ми донијела задатке и да ли ћу их знати ријешити?</p> <p>г) Да видим јеси ли ми донијела задатке и далићу их знати ријешити?</p>
-----	---

17.	<p>Заокружи правилно написане ријечи.</p> <p>а) дјеча</p> <p>б) цвјет</p> <p>в) рјеч</p> <p>г) свијет</p>
-----	---

18.	Напиши ијекавским обликом дате ријечи: лек _____ месец _____ речник _____ светлост _____
-----	--

19.	Напиши словима дате бројеве а) 12 _____ б) 22 _____ в) 137 _____ г) 300 _____
-----	---

20.	Напиши цифрама дате бројеве а) седам _____ б) тринаест _____ в) тридесет (и) осам _____
-----	---

б) Средњи ниво

1.	Подвуци правилно написане ријечи: кучичи, кућни, чепић, чекич, таћно
2.	Упиши ч или ћ на мјесто гдје је то потребно: а) у__ионица б) слам__ица в) ку__ерак г) __уп
3.	Напиши ч и ћ гдје недостају: Срео сам __ика Милана из Гламо__а, оног који продаје __увени гламо__ки кромпир.
4.	Заокружи Т ако је тврдња у сљедећој реченици тачна или Н ако није тачна. Ријечца не се пише уз глаголе увијек заједно. Т Н
5.	Заоркужи слово испред неправилно написаних ријечи. а) нечовјек б) не радо в) неволим г) неваљало

6.	<p>Заокружи слово испред реченице у којој су све ријечи исправно написане.</p> <p>а) Рекла је да не може да дође!</p> <p>б) Не показуј прстом на непознату особу!</p> <p>в) Не слано јело ми не прија!</p> <p>г) Незнам колико пута нисам написао задаћу!</p>
----	---

7.	<p>Подвуци погрешно написану ријечцу не у датим реченицама.</p> <p>Незнам како ћу стићи до школе. Немам кишобран и пут ми је не познат.</p>
----	---

8.	<p>Заокружи слово испред правилно написаних облика.</p> <p>а) нећу</p> <p>б) немам</p> <p>в) незнам</p> <p>г) немогу</p>
----	--

9.	<p>На датој линији напиши како се зову становници мјеста (облик м.р.).</p> <p>а) Билећа _____</p> <p>б) Нови Сад _____</p> <p>в) Бањалука _____</p> <p>г) Котор Варош _____</p>
----	---

10.	<p>Препиши реченицу писаним словима.</p> <p>Ана живи у бањалучком насељу нова варош, а Марко у новом граду.</p> <p>_____</p> <p>_____.</p>
-----	--

11.	<p>На датој линији напиши правилно имена насељених мјеста.</p> <p>а) двор на уни _____</p> <p>б) крупа на врбасу _____</p> <p>в) оштра лука _____</p> <p>г) нова топола _____</p>
-----	---

12.	<p>Заокружи слово испред неправилно написаног имена географског појма.</p> <p>а) Фрушка гора</p> <p>б) Панчићев врх</p> <p>в) Бока Которска</p> <p>г) Стара планина</p>
-----	--

13.	<p>На датој линији напиши правилно имена историјских догађаја.</p> <p>а) косовска битка _____</p> <p>б) први свјетски рат _____</p> <p>в) други српски устанак _____</p> <p>г) октобарска револуција _____</p>
-----	--

14.	<p>Заокружи слово испред реченице која је написана у складу са правилима о писању великог почетног слова.</p> <p>а) Мрачно је јер нема мјесеца.</p> <p>б) Крећемо кад изађе мјесец.</p> <p>в) Човјек се спустио на Мјесец.</p> <p>г) Не кују се коњи по мјесецу.</p>
-----	--

15.	<p>Заокружи слово испред реченице која је написана у складу са правилима о писању великог почетног слова.</p> <p>а) Поцрнио је на сунцу. б) Сунце се пробија кроз облак. в) Догодила се експлозија на Сунцу. г) Волим да гледам залазак сунца.</p>
-----	---

16.	<p>Препиши дату реченицу поштујући сва правописна правила:</p> <p>Ученици основне школе свети сава из новог града били су домаћини рукометашима рукометног клуба борац.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
-----	--

17.	<p>Заокружи слово испред правилно написаног имена познатих грађевина.</p> <p>а) кинески зид б) Високи Дечани в) кип слободе г) криви торањ у Пизи</p>
-----	--

18.	<p>а) Упиши запету на одговарајуће мјесто у реченици.</p> <p>Да сте били упорнији пронашли бисте књигу.</p> <p>б) Објасни зашто си уписао/ла запету баш на то мјесто.</p> <p>_____.</p>
-----	--

19.	<p>Упиши запете гдје је то потребно.</p> <p>За излет сам спремио новац сокове сендвиче и дискове.</p>
20.	<p>Упиши запете гдје је то потребно.</p> <p>Узео сам двоглед који сам давно добио од дједа књигу о цију-цицу усну хармонику и плишаног меду.</p>
21.	<p>Заокружи слово испред тачно написаног датума.</p> <p>а) 18. март 2008. године</p> <p>б) 18 3 2008. године</p> <p>в) 18. III. 2008.године</p>
22.	<p>Број који је у реченици написан словима напиши цифрама на датој линији.</p> <p>Драга Мајо, позивам те на прославу тринаестог рођендана.</p> <p>_____</p>
23.	<p>Напиши словима дате бројеве.</p> <p>а) 12 . _____</p> <p>б) 22. _____</p> <p>в) 137. _____</p>
24.	<p>Дате бројеве напиши цифрама.</p> <p>а) осми _____</p> <p>б) петсто _____</p> <p>в) дванаести _____</p> <p>г) двадесет (и) два _____</p>

25.	Допуни реченицу. Екавски и ијекавски изговор у српском језику настали су као посљедица _____ _____.
-----	--

26.	Напиши ијекавски облик датих ријечи. црепови _____ брегови _____
-----	--

27.	Напиши ијекавски облик датих ријечи: волети _____ грејати _____ смејати се _____ решити _____
-----	---

28.	Напиши скраћенице датих ријечи. а) Република Српска _____ б) Сједињене Америчке Државе _____ в) Уједињене нације _____ г) основна школа _____
-----	---

29.	Заокружи слово испред правилног назива школе. а) Ош «Бранко Ћопић» у Хашанима б) ОШ «Бранко Ћопић» у Хашанима в) ОШ. «Бранко Ћопић» у Хашанима г) О.Ш. «Бранко Ћопић» у Хашанима
-----	--

30.	<p>Напиши скраћенице:</p> <p>а) Република Српска _____</p> <p>б) Сједињене Америчке Државе _____</p> <p>в) Уједињене нације _____</p> <p>г) основна школа _____</p>
-----	---

31.	<p>Напиши присвојне придјеве од сљедећих ријечи:</p> <p>а) Београд _____</p> <p>б) Сарајево _____</p> <p>в) Петар _____</p> <p>г) Марија _____</p>
-----	--

32.	<p>Заокружи слово испред правилно написаног присвојног придјева.</p> <p>а) Грчки</p> <p>б) француски</p> <p>в) Бањалучки</p> <p>г) Котор-варошки</p>
-----	--

33.	<p>Изведи присвојне придјеве од сљедећих ријечи.</p> <p>а) Аустралија - _____</p> <p>б) Никшић - _____</p>
-----	--

34.	<p>Подвуци неправилно написане ријечи:</p> <p>историјски, историски, пијонирски, пионирски, Марианин, Маријанин</p>
-----	--

35.

Напиши правилно слједећу реченицу.

Шумадиски кајмак је скупљи од ужићког на бањалучкој пијаци.

в) Напредни ниво

1.	<p>Напиши правилно сљедећу реченицу у управном говору не мијењајући редослијед ријечи.</p> <p>Овај задатак рече наставник мора да буде боље урађен.</p> <hr/> <hr/>
2.	<p>Заокружи слово испред правилно написаних ријечи.</p> <p>а) сет лопта б) веш-машина в) аутобиографија г) ауто биографија</p>
3.	<p>Напиши сложеницу од дате синтагме.</p> <p>а) дугих ногу - _____ б) боли глава - _____ в) руком писати - _____ г) дан губити - _____</p>
4.	<p>Напиши сложенице од датих синтагми.</p> <p>а) српски и руски (рјечник) _____ б) европски и амерички (пројекат) _____</p>
5.	<p>Упиши запете гдје је потребно.</p> <p>Молим те Павле пожури!</p>

6.	<p>Упиши запете у дату реченицу.</p> <p>Овдје је како сте вјероватно већ чули раније била школа.</p>
7.	<p>Заокружи слово испред правилно написаног назива.</p> <p>а) Радове је изводило грађевинско предузеће Рад.</p> <p>б) Градско позориште Јазавац има нове представе.</p> <p>в) Представа се изводи на Малој сцени Народног позоришта Републике Српске.</p> <p>г) Слике се могу видјети у академији наука и умјетности Републике Српске.</p>
8.	<p>Допуни реченицу са одговарајућим обликом замјенице нико.</p> <p>Он се тад није _____ дружио.</p>
9.	<p>Заокружи слово испред правилно написане реченице.</p> <p>а) Вјерујем у ништа.</p> <p>б) Нисам за ништа.</p> <p>в) Ни с ким не причају.</p> <p>г) С никим не причају.</p>
10.	<p>Заокружи слово испред правилно написане реченице.</p> <p>а) Дошао је с аутобусом.</p> <p>б) Дошао је с другом.</p> <p>в) Пишем с оловком.</p> <p>г) Пишем оловком.</p>

КЊИЖЕВНОСТ

а) Основни ниво

1.	Допуни реченицу. Сонет је пјесма од _____ стихова, распоређених у _____ строфе, два _____ и двије _____.
2.	Повежи лијеву и десну колону уписујући одговарајуће слово на линију испред ријечи: а) главни и споредни _____ мотиви б) статички и динамички _____ ликови в) оно о чему се у дјелу говори _____ фабула г) низ хронолошки повезаних догађаја _____ тема
3.	Допуни реченице: а) Мотив који не утиче на развој радње зове се _____, б) Мотив који утиче на развој радње зове се _____.
4.	Упиши податке који недостају. Елементи епске радње су: _____, заплет, _____, завршетак.
5.	Допуни реченицу. Епске врсте у прози су _____, а епске врсте у стиху су _____.

6.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора. Која два изражајна средства препознајеш у датим стиховима</p> <p>Као златне токе, крвљу покапане, Доље пада сунце, за гору, за гране.</p> <p>а) епитет и симбол б) поређење и епитет в) поређење и контраст г) контраст и симбол</p>
----	--

7.	<p>Прочитај стихове и одговори на питања.</p> <p>Осећам вечерас, док посматрам ласте и пупољке ране, како срце моје полагано расте, ко видик у лепе насмејане дане...</p> <p>Како се зову ова изражајна средства:</p> <p>а) насмејани дани _____ б) срце ко видик _____</p>
----	---

8.	<p>Прочитај стихове и одговори на питање.</p> <p>Како се зове врста риме коју налазиш у датим стиховима?</p> <p>Осећам вечерас, док посматрам ласте и пупољке ране, како срце моје полагано расте, ко видик у лепе насмејане дане...</p> <p>_____</p>
----	---

б) Средњи ниво

1.	Према поријеклу /постанку књижевност се дијели на: а) _____ б) _____
----	--

2.	Чије жеље, хтјења, схватање свијета изражава? а) дјело из народне књижевности _____; б) умјетничко књижевно дјело _____.
----	--

3.	Наша народна епска поезија испјевана је у стиху од _____ слогова. Тај стих се зове _____.
----	---

4.	Наведена књижевна дјела разврстај према томе да ли припадају народној (усменој) или умјетничког (ауторској) књижевности: Љубавни растанак, Кад млидијах умрети, На Газиместану, Диоба Јакшића, Мали Радојица, Ми знамо судбу;
----	--

Народна књижевност	Умјетничка књижевност

5.	Најпознатији скупљач српских народних умотворина је: а) Сава Мркаљ б) Вук Ст. Караџић в) Бранко Радичевић г) Доситеј Обрадовић
----	--

6.	Прва штампана збирка народних пјесама под именом <i>Мала прстонарода славено-сербска пјеснарица</i> Вука Ст. Караџића објављена је _____ године.
----	--

7.	<p>а) Како се зове овакво изражајно средство?</p> <p>бијели двори, бијели дан, рујно вино, вјерна љуба, сиње море?</p> <hr/> <p>б) У којој књижевности налазимо оваква изражајна средства?</p> <hr/>
----	--

8.	<p>Повежи дјело и аутора тако што ћеш на линију испред имена уписати одговарајуће слово.</p> <p>а) Чудесна справа _____ Петар Кочић</p> <p>б) Кроз међаву _____ Душан Ковачевић</p> <p>в) Све ће то народ позлатити _____ Бранко Ћопић</p> <p>г) Балкански шпијун _____ Лаза Лазаревић</p>
----	--

9.	<p>Повежи лик и дјело тако што ћеш на линију испред назива дјела уписати одговарајуће слово.</p> <p>а) Анока _____ Горски вијенац</p> <p>б) Миона _____ Поход на мјесец</p> <p>в) Дјед Раде _____ Прва бразда</p> <p>г) Реља Кнежевић _____ На бунару</p> <p>д) Вук Мићуновић _____ Кроз међаву</p>
----	---

10.	<p>Напиши наслов дјела из кога су дати стихови и име њиховог аутора.</p>
-----	--

а) Тврд је орах воћка чудновата
Не сломи га, ал зубе поломи.

б) Кад говори, ка да голуб гуче,
Кад се смије – ка да бисер сије,

в) Волови јарам трпе, а не људи
Бог је слободу дао за човјека.

г) Рука ломна, тело измождено,
А клеца ми слабачко колена!

11.	Упиши име дјела из кога је наведени лик и име његовог аутора.
-----	---

ЛИК	ДЈЕЛО	ПИСАЦ
Евица		
кмет Симан		
Кањош		
Мартин Пеулић		

12.	Повежи линијом књижевни лик са одговарајућим дјелом.
-----	--

Миона	„Јаблан“
Лујо	„Диоба Јакшића“
Анђелија	„Прва бразда“

13.	Којој врсти казивања припада дати одломак?
-----	--

а) Изнајмио сам стан у сјеверном дијелу града, на рубу умјетничке четврти. Стан је био мали: спаваћа соба, дневни боравак, кухиња и купатило. Зидови су били голи, подови покривени угаженим таписонима, прозори без завјеса. Поред фрижидера је висио стари рекламни календар. Иза покретних стаклених врата, на тераси, двије пластичне столице су скупљале прашину.

а) Кренули су ћутке, збијени један до другог. Карачали су кратким кораком, као на непознатом терену. Кад се мрак разриједио, корак им је постајао дужи. Ускоро су стигли на превој с кога се у магли више наслућивала него видјела ријека. Застали су кратко, размијенили по коју ријеч и наставили пут низ брдо.

в) Капетан ћути.

А кога ви чекате? – упита Благоје.

Жену!

А ја сина! Рањен је.

...

Али лако, сасвим лако! Писао ми је његов друг Јоле. ...

г) ... вук је једнако понављао у себи: „Крв и месо овога шиљежета никад ми не гину. Могу да га рашчеречим у сваком тренутку, кад ми се прохте. Него, да се нагледам чуда. Да видим још овај покрет, па још овај...“

14.	Која два облика казивања препознајеш у наведеном одломку?
-----	---

.. У пекари распуклих зидова, пекар нас је послужио јединим чим је имао – великим, тек испеченим хљебом тврде хрскаве коре. Хљеб је положио на новине као на столњак којим је прекривен дрвени и брашњав астал. Из средине хљеба се пушило као из малог вулкана. Комадали смо хљеб и јели без ичега.

- а) приповиједање
- б) дескрипција
- в) дијалог
- г) монолог

15.	Повежи књижевни род с његовим карактеристикама:
лирика	а) драматичан догађај, сукоб
епика	б) субјективност, осјећајност, сликовитост
драма	в) приповиједање о догађајима и јунацима

в) Напредни ниво

1.	У епско-лирским пјесмама пјева се о _____ и изражавају се _____.
2.	Напиши називе епско-лирских књижевних врста. а) _____ б) _____ в) _____
3.	Елегија је а) епска врста б) драмска врста в) лирска пјесма у којој је изражено тужно осјећање г) лирска пјесма у којој је изражено радосно осјећање
4.	Балада је пјесма за коју је карактеристичан а) весело тон, весело завршетак б) трагичан тон, тужан завршетак в) весело тон, тужан завршетак г) озбиљан тон, весело завршетак
5.	Напиши како се зове епско-лирска пјесма у којој се пјева о а) тужној причи о страдању с трагичним завршетком _____ б) о веселој причи с ведрим тоном и срећним завршетком _____
6.	Напиши а) називе двије народне баладе које познајеш: _____; б) назив једне умјетничке баладе: _____.

7.	<p>а) Како се зове стилска фигура коју препознајеш у датим стиховима? Ми́ли Бо́же! чу́да велико́га! Или грми, ил' се земља тресе! Ил' удара море у брегове? Нити грми, нит' се земља тресе, Нит' удара море у брегове, Већ дијеле благо светитељи: Свети Петар и свети Никола, ...</p> <p>_____</p>
8.	<p>а) Од колико се дијелова састоји стилска фигура коју зовемо словенска антитеза? _____</p> <p>б) Како се именују ти дијелови? _____.</p>
9.	<p>Драма је:</p> <p>а) текст који је написан у прози</p> <p>б) текст у коме су изражена тужна осјећања</p> <p>в) текст у коме су изражена весела осјећања</p> <p>г) текст који је намијењен за извођење на позорници</p>
10.	<p>Драма се састоји од:</p> <p>а) поглавља</p> <p>б) строфа и стихова</p> <p>в) чинова и призора</p>
11.	<p>Драмске врсте су</p> <p>а) _____</p> <p>б) _____</p> <p>в) _____</p>
12.	<p>У драми разликујемо говор ликова и директан говор писца.</p> <p>а) Како се зове говор писца у драми? _____.</p> <p>б) Како је говор писца обиљежен у тексту драме? _____</p> <p>_____</p>

ЗАДАЦИ СА ИСТИМ ПОЛАЗНИМ ТЕКСТОМ

За зимско вече, умјесто успаванке

Пада, пада снијег
у бијело обоји бријег.
и виту брезу,
и лаку чезу
са два коња врана.

Бијела далека гора,
далеке њиве,
бијела мора.

Сњежној бјелини пркосе
румени образи
веселе дјеце,
нос Сњешка Бијелића -
шаргарепа, црвени шал
једне Цеце,

...

Пада, пада снијег
у бијело боји
поспано село.

...

Пада пада снијег
у свечаној,
зимској тишини,
некако поспано,
тихо, тихано,
меко, мекано,
пада, пада снијег.

Петар Ђаковић

1.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>Пјесма <i>За зимско вече, умјесто успаванке</i> је</p> <p>а) епска пјесма б) лирска пјесма в) народна пјесма г) епско-лирска пјесма</p>
----	---

2.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>Пјесма <i>За зимско вече, умјесто успаванке</i> је</p> <p>а) социјална пјесма б) идилична пјесма в) љубавна пјесма г) описна пјесма</p>
----	---

3.	<p>Којој књижевности припада успаванка из које су стихови:</p> <p>Мајка Јова у ружи родила, ружица га на лист дочекала, бијела вила у свилу повила, а пчелица медом задојила, ластаница крилом покривала, ...</p> <p>_____.</p>
----	---

4.	<p>Допуни реченицу.</p> <p>Основни мотив у пјесми <i>За зимско вече, умјесто успаванке</i> је</p> <p>_____.</p>
----	---

5.	Допуни реченицу. Описна (дескриптивна) пјесма садржи опис природе повезан са _____.
----	--

6.	У пјесми је изражено осјећање а) туге б) досаде в) радости г) смирености
----	--

7.	У пјесми се исти стих (<i>пада, пада снијег</i>) понавља више пута. То понављање упућује на: а) испрекиданост збивања у природи б) трајање збивања у природи в) немир у природи г) немир у души
----	---

8.	Напиши парове ријечи које се римују у првој строфи. _____.
----	---

9.	Како се зове рима кад се подударују први и трећи, други и четврти стих? _____.
----	---

10.	Напиши синоним за истакнуту ријеч у датим стиховима: Бијела далека г о р а , далеке њиве, бијела мора. _____
-----	---

11.	Који елементи, визуелни или акустични, преовладавају у датим стиховима? _____
-----	--

12.	Колико има епитета у другој строфи? а) један б) два в) три г) четири
-----	--

13.	Упиши тражену врсту ријечи умјесто израза: главом кроз зид _____ (придјев) језик за зубе _____ (глагол)
-----	---

Пијаца

Гужва:
продају, купују,
броје паре,
враћају муштеријама кусур.
Чича се разгаламио
ракију хвали
кажу да је чиста шљивовица
куне се поштењем.
Баба се раскокодакала,
продаје јаја,
броји и слаже
и она их хвали
може се вјеровати да не лаже.
На микрофон говори,
броји болести и траве,
лијечи животиње и људе,
волове и краве.
На пијаци нико
на вересију не даје,
свако се куне
и за готове паре продаје.

Данило Карапетровић

1.	У првој строфи пијацу видимо као мјесто гдје је све ужурбано, динамично, честим и брзим промјенама. Коју је врсту ријечи пјесник употребио да створи такву слику? <hr/>
----	--

2.	Пронађи у датим стиховима пјесме <i>Пијаца</i> један ономатопејски глагол и напиши га на линији. _____.
----	--

3.	а) Напиши парове ријечи које се римују у пјесми. _____ б) Стих који није везан римом, истим бројем изговорних цјелина, односно слогова зове се _____ стих.
----	--

4.	Којих елемената, акустичних или визуелних, н е м а у пјесми? _____
----	--

5.	Коју функцију (службу) у речиници (у стиховима пјесме <i>Пијаца</i>) имају ријечи: <i>паре, кусур, ракију, јаја</i> ? _____
----	---

Воћка послѣ кише

Гле малу воћку послѣ кише:

Пуна је капи па их њише.

И бљешти, сунцем обасјана

Чудесна раскош њених грана.

Ал' нек се сунце малко скрије,

Нестаде све те чаролије.

Она је опет, као прво,

Обично, мало, јадно дрво.

Добриша Цесарић

1.	Напиши којој врсти лирске пјесме припада пјесма <i>Воћка послѣ кише</i> ? _____
2.	а) Колико има пјесничких слика у пјесми <i>Воћка послѣ кише</i> ? _____ б) У каквом су међусобном односу пјесничке слике у овој пјесми? _____
3.	У пјесничким сликама пјесме <i>Воћка послѣ кише</i> и њиховом међусобном односу садржано је и симболично значење. Напиши кратко који симбол ти препознајеш у овој пјесми. _____ _____

4.	Издвој из пјесме <i>Воћка послије кише</i> : а) епитет _____ б) поређење _____ в) персонификацију _____ г) контраст _____
----	---

5.	Да ли у пјесми <i>Воћка послије кише</i> има акустичних елемената? ДА НЕ
----	---

6.	а) Како се зове врста риме коју уочаваш у овој пјесми? _____ с) Стих везан римом, истим бројем изговорних цјелина, односно слогова зове се _____.
----	--

И молио сам очи

И молио сам очи
Да сузе не лију,
И молио сам прси
Да тако не бију.

И преклињо сам љубав
Та да ме не куша,
Ал љубав, очи, срце,
Нико ме не слуша.

А један цветић што га
Најлепши роди мај
Чуо је што сам крио,
Најтајниј' уздисај.

Мирис се тога цвета
С уздахом замрси,
И цветак порумене,
Паде ми на прси.

Па сад ми цветак дражи
Од самих очију,
Па сад ми цветак ближи
Од самих прсију.

Па сад ме љубав гони
Да иштем опроштај-
Гле шта учини са мном
Малени цветак тај!

Јован Јовановић Змај

1.	Пјесма <i>И молио сам очи</i> је а) описна б) љубавна в) мисаона г) социјална
----	---

2.	У овој пјесми ритам је: а) спор, успорен б) лак, живахан в) смирен, равномјеран
----	--

3.	Којом сликом је означено / представљено вољено биће? _____
----	---

4.	Прва строфа пјесме у себи садржи: а) хиперболу б) персонификацију в) епитет
----	--

5.	У којој строфи је пјесник признао да је заљубљен? _____
----	--

6.	Како се назива рима коју уочаваш у пјесми <i>Молио сам очи</i> ? _____
----	---

7.	У првом стиху последње строфе употребљен је глаголски облик гони . Напиши синоним тог глагола у инфинитиву. _____
----	--

8.	<p>Заокружи слово испред тачних одговора.</p> <p>Пјесма <i>И молио сам очи</i> одликује се:</p> <p>а) раздраганим осјећајем заљубљености</p> <p>б) реалном сликом љубави</p> <p>в) тугом за пролазношћу живота</p> <p>г) љубавним усхићењем</p>
----	---

9.	<p>Напиши број строфе испред реченице која описује лирску слику:</p> <p>___ Пјесникова срећа због љубави.</p> <p>___ Страх од заљубљености.</p> <p>___ Очи и срце не слушају.</p> <p>___ Пјесник се заљубио.</p> <p>___ Пјесник је свјестан љепоте љубави.</p> <p>___ Уздах заљубљености.</p>
----	---

10.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>Посматрајући редослијед лирских слика, препознајеш:</p> <p>а) хронологију, повезаност</p> <p>б) неповезаност</p> <p>в) ретроспективна слика љубави</p>
-----	---

КОСА

Пазарни дан у касаби пун је свакојаких шумова и звукова, рике говеда, блејања стоке, пословне вике и људских дозивања. Али изнад свега тога чује се кроз главну чаршију метални звук; то сељаци пазарују и пробају косе куцкајући њима о камене прагове магаза.

Дан, дан, дан... цин, цин...тен, тен!

Тако повоздан одјекује чаршијом.

...

Овај Витомир је са сунцем сишао у касабу* са свог стрмог и високог села, продао оно што је имао да прода и сад је пред њим пролећни дан и у њему једна мисао и један посао: да купи косу.

...

Витомир гневно удари јаче косом о камен, тако да трговац поново подиже главу иза тезге и да и он сам, пренувши се из свог маштања, застаде мало постићен.

После дугог куцања, премишљања и оклевања, најпосле се реши да купи једну од оне две косе. И то се реши некако одједном, као кад човек у воду скочи. Тада настаје још дуже погађање са трговцем.

Кад најпосле пазари и плати, Витомир појаше свог коњића, на коме је дотерао продане јабуке, а косу задене у празне араре*, савијене на самару*, иза себе.

Успут је свратио и попио ракију, поразговарао с људима о свачему помало, а највише о купљеној коси. Частиио је двојицу кумова који су навалили и траже алвалук*, и сам је попио једну, па две и три више него обично. Све због косе. А са сумраком кренуо је узбрдо, пут свог села.

Иво Андрић, *Коса*

*касаба - градић

*арар – врећа од оштре-грубе козје длаке

*самар – дрвена направа слична седлу која се ставља на леђа коњу

*алвалук – част у пићу поводом повољне куповине

1.	Којој књижевној врсти припада овај текст? _____
2.	Шта је тема ових одломака? _____
3.	Који је облик казивања заступљен у датом одломку? _____
4.	Догађаји у одломку испрочани су _____ редом казивања.
5.	У које је вријеме Витомир дошао у касабу? _____ _____
6.	У реченици: Витомир је са сунцем сишао у касабу са свог стрмог и високог села... замијени подвучене ријечи одговарајућим зависном реченицом. _____
7.	Придјев висок са именицом село (у: ... са свог стрмог и високог села) слаже се (конгруира) у _____, _____ и _____.
8.	Какву функцију има сљедећи израз / реченица из датог текста: Дан, дан, дан... цин, цин...тен, тен! _____

9.	Графички прикажи синтагму продане јабуке .
10.	У синтагмама продане јабуке и купљеној коси одреди а) врсту подвучених ријечи _____, б) њихову функцију у датим синтагмама _____.
11.	Колико има простих реченица у наведеној сложеној реченици? Али изнад свега тога чује се кроз главну чаршију метални звук; то сељаци пазарују и пробају косе куцкајући њима о камене прагове магазина. а) двије б) три в) четири г) пет
12.	Одреди службу (функцију) издвојеног реченичног члана из одломка Све због косе . _____.
13.	На основу дате околности (контекста) напиши исказ Све због косе , али тако да има вриједност граматичке реченице: _____ _____.
14.	Пронађи у тексту зависну начинску реченицу и напиши је на линији: _____.
15.	Промјена глаголски облика зове се _____, а промјена по падежима зове се _____.

16.	<p>Напиши какве су дате ријечи према начину творбе.</p> <p>а) коњић _____</p> <p>б) поваздан _____</p> <p>в) успут _____</p> <p>г) звук _____</p>
-----	---

17.	<p>Којој врсти припада подвучена ријеч у реченици: А са сумраком кренуо је узбрдо, <u>пут</u> свог села.</p> <p>_____.</p>
-----	---

18.	<p>Којом врстом творбе је настала ријеч <u>пут</u> из реченице А са сумраком кренуо је узбрдо, <u>пут</u> свог села?</p> <p>_____.</p>
-----	--

19.	<p>Напиши шта значи ријеч најпосле?</p> <p>_____.</p>
-----	--

20	<p>Упиши у табелу податке за наведене ријечи из реченице ... трговац поново подиже главу иза тезге...</p>			
Ријеч	Врста	Падеж	Значење	Функција (служба)
трговац				
главу				
(иза) тезге				

СКЕЛЕЦИЈА

У рано јутро сјене на семберијској равници почеше да се разрјеђују, постајући љубичасте. Шумарак пред селом, још снен, обавијен измаглицом, као да се мазно будио.

Рода у шевару непомично стоји на танкој ружичастој нози, и очима округлим и маленим као играчке загледала се у зажарено небо на истоку, пуно свијетлоцрвене прашине.

Одједном, из тог ватреног бљеска сунце весело искочи над далеким рубом равнице. Плану стаклени цријеп на јарко црвеном крову куће у воћњаку.

Двије руке, само оне видљиве, отворише прозорска крила, као да у собу пуштају радост јутра.

Засја роса на тешким погнутим влатима пшенице и на латицама дјетелине, запали се мак, закликта шева. Над пољем, уплашен, ниско прелетје дивљи голуб.

***

Стари скелеција, бијел од година, и румен од сунца, дочека га ведро.

- Ја бих преко ријеке – рече младић пошто се поздравио.

- Ко ће те превести? – уозбиљи се старац.

- Па, ти.

- Ја, богами, не могу.

Меша Селимовић, *Скелеција*

1.	Ком књижевном роду припада наведени одломак? а) епском, б) лирском, в) драмском
----	--

2.	Наведени одломак је из: а) романа, б) елгије, в) трагедије, г) приповијетке
----	---

3.	<p>Којим књижевноумјетничким средствима су суочени старац (скелеција) и младић:</p> <p>а) описом</p> <p>б) дијалогом</p> <p>в) монологом</p> <p>г) унутрашњим монологом</p>
----	---

4.	<p>Који облик казивања преовладава у првом наведеном одломку?</p> <p>_____.</p>
----	---

5.	<p>Напиши назив стилске фигуре употријебљене у одломку:</p> <p>а) Снен шумарак се будио _____</p> <p>б) Сунце искочи _____</p> <p>в) Закликта шева _____</p> <p>г) Руке отворише прозорска крила као да у собу пуштају радост јутра _____</p>
----	---

6.	<p>Шта је композиција књижевног дјела?</p> <p>а) редослијед описа,</p> <p>б) однос ликова у дјелу,</p> <p>в) начин повезивања дијелова у цјелину,</p> <p>г) повезивање визуелних и акустичких елемената у дјелу</p>
----	---

7.	Повежи слово и број тако да се повезују књижевни род и његова врста, нпр. е)5		
	а) епика	1. елегија	_____
	б) лирика	2. поема	_____
	в) драма	3. роман	_____
	г) епско-лирска врста	4. комедија	_____

8.	У скупу ријечи из текста У ЗАЖАРЕНО НЕБО НА ИСТОКУ одреди:	
	а) главни/надређени члан: _____	б) све зависне/подређене чланове: _____

9.	Колико у првом дијелу наведеног књижевног текста (изнад звјездица, до реченице <i>Стари скелеџија</i> .... има:	
	а) комуникативних реченица	а) _____
	б) реченица према граматичком критеријуму?	б) _____

10.	Препиши из реченице <i>У рано јутро сјене на семберијској равници почеше да се разрјеђују, постајући љубичасте.</i>	
	а) предикат _____	б) субјекат _____

11.	У подвученом скупу ријечи из реченице <u>У рано јутро</u> сјене на семберијској равници почеше да се разрјеђују, постајући љубичасте одреди:	
	а) падежни облик: _____	
	б) значење _____	
	в) функцију _____	

12.	<p>У реченици из текста <i>Засја зора на тежким погнутим влатима пшенице и на латицама дјетелине, запали се мак, закликта шева</i></p> <p>а) усправним линијама подијели сложену реченицу на просте реченице</p> <p>б) одреди однос простих реченица _____</p> <p>в) врсте реченица _____</p>
-----	---

13.	<p>У реченици <i>Стари скелеџија, бијел од година, и румен од сунца, дочека га ведро</i> одреди службу/функцију – бијел од година, и румен од сунца</p> <p>_____.</p>
-----	--

14.	<p>У датом тексту је и реченица – Па, ти.</p> <p>Напиши врсту те реченице: _____,</p> <p>_____.</p>
-----	--

15.	<p>б) На основу дате говорне околности (контекста) напиши реченицу Па, ти, тако да има вриједност граматичке реченице:</p> <p>_____.</p>
-----	---

ПРВА ЉУБАВ

Чим прођем поред какве јорганцијске радње, сетим се стрица. ...

Кад је мој отац умро, стриц је дошао по мене, ухватио ме за руку и одвео својој кући. ...

Једном сам га питао како је постао јорганција. Рекао је да би он био песник, али да је стрина убила песника у њему.

- Како је убила? Да ли је узела пиштољ па убила?

- Није баш тако - рече стриц - Има много начина да се убије песник у човеку. Твоја стрина није пуцала.

Отрчао сам стрини:

- Он каже да си ти убила песника у њему.

- Кажи ти стрицу да је то, можда, истина, али ја нисам гађала песника него пијанца, који је, нажалост, остао жив. Рекао сам то стрицу и он се целог дана смејао.

У то време некако ја сам се први пут и болно заљубио.

Имао сам неколико дана више од тринаест година. Девојчица је била још млађа.

...

Одмах сам омрзао њеног оца и све испричао стрицу.

- Ето ти - плеснуо је стриц рукама - она је почела да убија песника у теби.

Стриц је жалосним гласом казао стрини:

- Почели су да убијају песника у њему.

- Ко? - питала је стрина.

- Апотекарева кћи. Казала му је да није добар дечак, да иде увек у истој кошуљи, да је прљав и да сам ја јорганција.

Стрина је пребледела од љутине.

...

По подне је дошао лично апотекар, водећи кћерку за руку.

- Кћи ми каже - рекао је стрицу - да више нећете да шијете јоргане за мене! Она је узбуђена јер је Ваш синовац задиркује. Реците, молим Вас, пред малом, да је то шала и да ћете Ви шити јоргане за мене.

Девојчица је гледала подсмешљиво. Мислио сам да ћу умрети ако стриц каже да ће шити јоргане. Он је изгледао веома озбиљно, гледао је у мене, девојчицу, апотекара. На крају је рекао:

- Не, господине, ја више нећу да шијем јоргане за Вас!

Апотекар је отишао љут. Девојчица је плакала. Мени је стрина по подне купила нову кошуљу.

И данас, кад саберем све добро и рђаво у мом животу, мени се чини да је то највећа моја победа, и стричева победа, и да само захваљујући томе, апотекар и девојчица нису убили песника у мени, песника који живи у сваком човеку, и који други људи, понекад, хоће да убију.

(Бранислав Црнчевић)

1.	<p>Текст Прва љубав је</p> <p>а) бајка</p> <p>б) басна</p> <p>в) драма</p> <p>г) приповијетка</p>
2.	<p>Главни ликови у овом тексту су _____.</p> <p>Споредни ликови су _____.</p>
3.	<p>Како се односе стриц и стрина према дјечаку?</p> <p>а) Воле га, а не разумију,</p> <p>б) Разумију га и подржавају,</p> <p>в) Равнодушни су према њему,</p> <p>г) Не интересују их његови проблеми.</p>
4.	<p>Слику о ликовима у овој причи стекао/ла си на основу</p> <p>а) описа њихове спољашности,</p> <p>б) онога шта други кажу о њима,</p> <p>в) онога шта раде и као се односе према другима.</p>
5.	<p>Ко приповиједа о догађајима у наведеном тексту?</p> <p>_____.</p>
6.	<p>У ком лицу се приповиједа у овом одломку?</p> <p>_____.</p>

7.	Напиши прву ријеч из текста на основу које закључујеш у ком лицу се приповиједа. _____.
8.	Тип приповиједања какав је у овој приповиједи зове се _____.
9.	<p>Која два облика казивања су присутна у тексту:</p> <p>а) приповиједање и описивање</p> <p>б) приповиједање и дијалог</p> <p>в) описивање и дијалог</p> <p>г) дијалог и монолог</p>
10.	<p>Ријечи убила, гађала у тексту су употријебљене у</p> <p>а) основном значењу</p> <p>б) пренесеном значењу</p>
11.	<p>У датом тексту је група ријечи: млађа од мене.</p> <p>а) Напиши којој врсти ријечи припада истакнута ријеч _____.</p> <p>б) Како гласи основни облик те ријечи? _____.</p> <p>в) Како се зове ова особина (категорија) ријечи? _____.</p>
12.	<p>Графички прикажи односе у сљедећој синтагми:</p> <p style="text-align: center;">највећа победа</p>

13.	Коју реченичну службу (функцију) врши истакнути дио сљедеће реченице: Он каже да си ти убила песника у њему. _____
-----	---

14.	Каква је по сложености ова реченица: По подне је дошао лично апотекар, водећи кћерку за руку. _____
-----	--

15.	Заокружи слово испред тачног одговора: Реченица Кад је мој отац умро, стриц је дошао по мене, ухватио ме за руку и одвео својој кући је а) проста реченица б) зависносложена реченица в) независносложена реченица г) вишеструкосложена реченица
-----	--

16.	Напиши врсту, облик и функцију ријечи у реченици Твоја стрина није пуцала.		
Ријечи из реченице	Врста ријечи	Облик	Служба у реченици
твоја			
стрина			
није пуцала			

СТАВИТИ СЛОНА У ФРИЖИДЕР

- Како ћеш ставити слона у фрижидер у три потеза?
- Отвориш фрижидер, ставиш слона, затвориш фрижидер.

1.	Прочитај сљедећи текст и напиши како се зове оваква врста текста. - Како ћеш ставити слона у фрижидер у три потеза? - Отвориш фрижидер, ставиш слона, затвориш фрижидер. _____.
2.	Шта је циљ овога текста? _____.
3.	Колико има комуникативних, а колико предикатских реченица у датом тексту? - Како ћеш ставити слона у фрижидер у три потеза? - Отвориш фрижидер, ставиш слона, затвориш фрижидер. а) комуникативне _____ б) предикатске _____
4.	У датом тексту су употријебљени глаголи: отвориш, ставиш, затвориш. Какви су ови глаголи по прелазности радње? _____.
5.	У ком облику су употријебљене подвучене ријечи у реченици Отвориш <u>фрижидер</u>, ставиш <u>слона</u>, затвориш <u>фрижидер</u>? _____

Ко није добро свезао?

Кад је некакав чоек полазио у воденицу, свеже му жена врећу са житом. Кад буде у путу, одријеши му се врећа и он је до воденице везао десет пута, па кад се вратио кући, опет хтјео жену да бије, што му је није добро свезала.

1.	Прочитај дати текст и напиши којој књижевност он припада. <hr/>
2.	Код је настао овај текст? <hr/> <hr/>
3.	У тексту Ко није свезао налазимо два лика, жену и човјека. Ко је од њих вјештији? Ко зна свезати врећу? <hr/>

4.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>Циљ овога текста је да забави и</p> <ul style="list-style-type: none"> а) похвали одређени поступак б) критикује одређени поступак в) наруга се одређеном поступку г) препоручи одређени поступак.
----	--

5.	<p>Уочи и напиши поруку ове приче.</p> <hr/> <hr/>
----	--

6.	<p>У тексту Ко није свезао налазимо неке ријечи које не припадају књижевном језику. Које су то ријечи?</p> <hr/>
----	---

Р Ј Е Ш Е Њ А

А. ГРАМАТИКА

а) Основни ниво

1.	Како сте? Што не узмете принцес-крофну?
Број бодова	1

2.	б)
Број бодова	1

3.	а) Долазим у уторак. - изјавна / обавјештајна б) Отвори прозор! - заповиједна в) Данас је сунчано. - изјавна / обавјештајна г) Срећан рођендан! - жељна д) Кад ћеш доћи? - упитна
Број бодова	1 - све тачно један бод, четири тачна 0,5 бодова

4.	б)
Број бодова	1

5.	б) само говорили
Број бодова	1

6.	западнoслoвeнски језици, истoчнoслoвeнски језици, јужнoслoвeнски језици
Број бодова	1

7.	а)
Број бодова	1

8.	<u>бугарски, руски, пољски, словачки, украјински</u>
Број бодова	1 – све тачно један бод, четири тачна 0,5 бодова
Ниво	Основни
9.	а)
Број бодова	1
Ниво	Основни
10.	глагољица, ћирилица, латиница
Број бодова	1
11.	Ћирило и Методије, деветог
Број бодова	1 - Ћирило и Методије 0,5 бода, деветог 0,5 бода
12.	Мирослављево јеванђеље; Душанов законик/Законик српског цара Душана
Број бодова	1 (0,5 + 0,5)
13.	г)
Број бодова	1
14.	в)
Број бодова	1
15.	источнохерцеговачки говори
Број бодова	1
16.	а)
Број бодова	1
17.	ијекавски, екавски и икавски (изговор)
Број бодова	1

18.	различите замјене старога гласа јат									
Број бодова	1									
19.	вокали - консонанти									
Број бодова	1									
20.	надзубне, предњонепчане									
Број бодова	1									
21.	Г, Х									
Број бодова	1									
22.	Н, Н, Р, Л, Н									
Број бодова	1									
23.	а) Ч б) Л									
Број бодова	1									
24.	Б, Ц, Г, З									
Број бодова	1 – четири тачна један бод, три тачна 0,5 бодова									
25.			Г			Ж				
	Безвучни				Ћ				Х	
Број бодова	1 (5 x 0,20)									
26.	Г - звучни Х - безвучни									
Број бодова	1									
27.	трав									
Бр. бодова	1									

28.	утрина
Бр. бодова	1

29.	писмо, кућа поштар, рачунар, кућни потписати, кишобран
Број бодова	1

30.	в)
Бр. бодова	1

31.	ишчепрати, разљутити,
Бр. бодова	1

32.	коријен - млин; творбени наставци: -ка, -ар
Број бодова	1 (0,5 + 0,5)

33.	извођењем слагањем
Број бодова	1

34. Тачан одговор:

-	извођење/деривација
-	слагање/композиција
-	извођење/деривација
-	извођење/деривација
Број бодова	1 – четири тачна један бод, три тачна 0,5 бодова

35.	копач, возач / или било које ријечи које означавају вршиоца радње
Број бодова	1

36.	Баш овакве! Свашта!
Број бодова	1
37.	читати - радња сањати, вољети - стање сванути, грмити - збивање
Број бодова	1
38.	в)
Број бодова	1
39.	инфинитив
Број бодова	1
40.	в)
Број бодова	1
41.	г)
Број бодова	1
42.	хвалио се – перфекат, урадио – глаголски придјев радни
Број бодова	1
43.	глаголски прилог прошли
Број бодова	1
44.	читаш, читао си, читај, ћеш читати/читаћеш
Број бодова	1 – четири тачна један бод, три тачна 0,5 бода

а) Средњи ниво

1.	градивне ___ збирне.
Број бодова	1
2.	број _____ падеж.
Број бодова	1
3.	глаголи, придјиви, замјенице ___ бројеви.
Број бодова	1
4.	в)
Број бодова	1
5.	бајка, кухиња, кућа
Број бодова	1
6.	а)
Број бодова	1
7.	б)
Број бодова	1
8.	а)
Број бодова	1
9.	НОМИНАТИВ И ВОКАТИВ
Број бодова	1
10.	колача - генитив школу – акузатив
Број бодова	1

11.	шумом по / у шуми
Број бодова	1
12.	а) инструментал б) генитив
Број бодова	1
13.	деκлинација _ конјугација
Број бодова	1
14.	а) акузатив једнине б) мјесно / значење мјеста на коме ће се завршити кретање
Број бодова	1
15.	а) акузатив једнине б) временско
Број бодова	1
16.	присвојни, женски, једнина, акузатив (1) присвојна замјеница, мушки, множина, номинатив (1)
Број бодова	2 (1+1)
17.	кући - именица, локатив, женски род, једнина; (1) орман-именица, номинатив, мушки род, једнина. (1)
Број бодова	2
18.	Именице: играчка, сунце Придјевци: лијеп, мудар Замјенице: тај, оног Глаголи: копати, ићи
Број бодова	1 – четири тачна један бод, три тачна 0,5 бодова
19.	в)
Број бодова	1

20.	за повезивање ријечи и реченица.
Број бодова	1

21.	неке прилошке одредбе.
Број бодова	1

22.	Прилози: више, даље Приједлози: од, на Узвици: јој, ух Везници: и, па Ријечце: ето, зар
Број бодова	1

23.	в)
Број бодова	1

24.	субјекат и предикат
Број бодова	1

25.	зависни / подређени
Број бодова	1

26.	а) субјекат - они, предикат - су показали в) субјекат-професор, предикат-је узео
Број бодова	1 (0,5 + 0,5)

27.	а) је долазио – глаголски предикат б) је био волво - именски предикат в) је сједио – глаголски предикат
Број бодова	1

28.	лупу, је
Број бодова	1 (0,5 + 0,5)

29.	Марија – (граматички) субјекат моја другарица - апозиција говори – предикат енглески - атрибут језик- (прави/ближи) објекат
Број бодова	1 - све тачно један бод, 4 тачна 0,5 бодова

30.	б)
Број бодова	1

31.	а) помоћи в) пливамо
Број бодова	1
Ниво	Средњи

32.	плусквамперфекат перфекат
Број бодова	1

33.	Футур други.
Број бодова	1

34.	г)
Број бодова	1

35.	а) соба б) занимљиве
Број бодова	1

36.	а) глаголска б) прилошка в) придјевска г) именичка
Број бодова	1- све тачно један бод, три тачна 0,5 бодова
37.	а) снажно б) улице в) добар г) двориште
Број бодова	1 - четири тачна један бод, три тачна 0,5 бодова
38	Иако је било прилично рано, дошао је у школу. / Дошао је у школу, мада је /премда је било прилично рано.
Број бодова	1
39.	три
Број бодова	1
40.	Зависносложена.
Број бодова	1
41.	пет
Број бодова	1
42.	в)
Број бодова	1
43.	<u>јер је била болесна</u> узрочна
Број бодова	1
44.	временска
Број бодова	1

45.	а) Сњежана – једначење сугласника по мјесту творбе в) Милкин - палатализација
Број бодова	1
46.	а) прелазак Л у О б) једначење по мјесту творбе
Број бодова	1
47.	губљење сугласника
Број бодова	1
48.	<u>читалац, гледалац</u>
Број бодова	1
49.	а) палатализација б) једначење по звучности
Број бодова	1
50.	а)
Број бодова	1
51.	а) палатализације б) једначење сугласника по мјесту творбе в) јотовање г) губљење сугласника
Број бодова	1 - четири тачна један бод, три тачна 0,5 бодова
52.	једначење по звучности и губљење сугласника
Број бодова	1
53.	в)
Број бодова	1

54.	Акценат
Број бодова	1

55.	мајка, глава, рука, прича
Број бодова	1

56.	б) в)
Број бодова	1

57.	б) в)
Број бодова	1

а) Напредни ниво

1.	да, ли, данас, на
Број бодова	1

2.	б)
Број бодова	1

3.	придјевни __ прилози (Редослијед није битан.)
Број бодова	1

4.	Јави нам / јеси ли се / уписао / у школу.
Број бодова	1

5.	нам, ли, се, у
Број бодова	1

6.	г)
Број бодова	1

7.	г)
Број бодова	1

8.	дугоузлазни, дугосилазни, краткоузлазни и краткосилазни. Редослијед није битан!
Број бодова	1

9.	ПРИ <u>И</u> ЗНАТИ - ПРИЗНА <u>Њ</u> Е
Број бодова	1

10.	К <u>О</u> РАК - КОРА <u>Ч</u> АТИ
Број бодова	1

11.	Уписани одговарајући акценатски знаци сљедећим редослиједом: краткосилазни - дугосилазни дугосилазни – краткосилазни
Број бодова	1

12.	а)
Број бодова	1

13.	г)
Број бодова	1

14.	в)
Број бодова	1

15.	б) в)
Број бодова	1

16.	а) чита- б) црта-
Број бодова	1

17.	а) пек- б) плет- в) сјед-
Број бодова	1

18.	кружић-палатализација; сеоба-прелазак Л у О руски-губљење сугласника свадба-једначење сугласника по звучности
Број бодова	1 – четири тачна одговора један бод, три тачна 0,5 бодова

19.	а) г)
Број бодова	1

20.	Ћутали су док су ходали.
Број бодова	1

21.	зађе, се јаве, гризу, је немоћан
Број бодова	1

Б. ПРАВОПИС

а) Основни ниво

1.	г)
Број бодова	1

2.	б)
Број бодова	1

3.	а)
Број бодова	1

4.	г)
Број бодова	1

5.	а) ц б) њ
Број бодова	1

6.	в)
Број бодова	1

7.	б)
Број бодова	1

8.	а) в)
Број бодова	1

9.	г)
Број бодова	1

10.	в)
Број бодова	1

11.	а) т /т. б) л / л. в) км / км. г) см / см.
Број бодова	1 – четири тачна један бод, три тачна 0,5 Број бодова

12.	а) бр. б) др в) год. г) нпр.
Број бодова	1

13.	а) г / г. б) м / м. в) ул. г) уч.
Број бодова	1

14.	а) најјачи; б) најблажи
Број бодова	1

15.	г)
Број бодова	1

16.	в)
Број бодова	1

17.	а) дјеца г) свијет
Број бодова	1

18.	лијек, мјесец, рјечник, свјетлост
Број бодова	1

19.	а) дванаест; б) двадесет (и) два; в) сто тридесет (и) седам г) триста / три стотине
Број бодова	1 - четири тачна одговора један бод, три тачна 0,5 бода

20.	а) 7 б) 13 в) 38
Број бодова	1

б) Средњи ниво

1.	кућни, чепић
Број бодова	1

2.	а) ч б) ч в) ћ г) ћ
Број бодова	1

Бр.бодова	1
Ниво	Средњи

4.	Н
Број бодова	1

5.	б) не радо; в) неволим
Број бодова	1

6.	б)
Број бодова	1

7.	незнам не познат
Број бодова	1

8.	а) б)
Број бодова	1

9.	а) Билећанин а) Новосађанин в) Бањалучанин г) Которварошанин
Број бодова	1

10.	Ана живи у бањалучком насељу Нова варош, а Марко у Новом Граду.
Број бодова	1

11.	а) Двор на Уни б) Крупа на Врбасу в) Оштра Лука г) Нова Топола
Број бодова	1

12.	в)
Број бодова	1

13.	а) Косовска битка б) Први свјетски рат в) Други српски устанак г) Октобарска револуција
Број бодова	1

14.	в)
Број бодова	1

15.	в)
Број бодова	1

16.	Ученици Основне школе „Свети Сава“ из Новог Града били су домаћини рукометашима Рукометног клуба „Борац“.
Број бодова	1

17.	б)
Број бодова	1

18.	а) Да сте били упорнији, пронашли бисте књигу. б) Запета се пише иза зависне реченице у инверзији /реченице у инверзији/ прво зависна па главна реченица/ и др. у том значењу
Број бодова	1 (0,5 + 0,5)

19.	За излет сам спремио новац, сокове, сендвиче и дискове.
Број бодова	1

20.	Узео сам двоглед који сам давно добио од дједа, књигу о цију-цицу, усну хармонику и плишаног меду.
Број бодова	1

21.	а)
Број бодова	1

22.	(Драга Мајо, позивам те на прославу) 13. (рођендана.)
Број бодова	1

23.	а) дванаести; б) двадесет (и) други; в) сто тридесет (и) седми
Број бодова	1

24.	а) 8. б) 500 в) 12. г) 22
Број бодова	1

25.	различите замјене старог гласа јат.
Број бодова	1

26.	црепови, брегови
Број бодова	1

27.	вољети, гријати, смијати се, ријешити
Број бодова	1 (4 тачна 1 бод, 3 тачна 0,5 бодова)

28.	а) РС; б) САД; в) УН; г) ОШ
Број бодова	1

29.	б)
Бр бодова	1

30.	а) РС; б) САД; в) УН; г) ОШ
Број бодова	1

31.	а) београдски б) сарајевски в) Петров г) Маријин
Број бодова	1

32.	б)
Број бодова	1

33.	а) аустралијски, б) никшићки,
Број бодова	1

34.	историски, пијонирски, Марианин
Број бодова	1

35.	Шумадијски кајмак је скупљи од ужичког на бањалучкој пијаци.
Број бодова	1

в) Напредни ниво

1.	„Овај задатак,“ рече наставник, “мора да буде боље урађен“.
Број бодова	1

2.	б) в)
Број бодова	1

3.	а) дугоног / а б) главобоља в) рукопис г) дангубити
Број бодова	1

4.	а) српско-руски б) европско-амерички
Број бодова	1

5.	Молим те, Павле, пожури!
Број бодова	1

6.	Овдје је, како сте вјероватно већ чули, раније била школа.
Број бодова	1

7.	в)
Број бодова	1

8.	ни с(а) ким(е)
Бр.бодова	1

9.	в)
Бр.бодова	1

10.	б) г)
Бр.бодова	1

В. КЊИЖЕВНОСТ

а) Основни ниво

1.	14 стихова, четири; катрена; терцине.
Број бодова	1

2.	б) мотиви; а) ликови; г) фабула; в) тема
Број бодова	1 – четири тачна један бод, три тачна 0,5

3.	а) статички а) динамички
Број бодова	1

4.	увод / експозиција, врхунац /кулминација
Број бодова	1

5.	роман и приповијетка; епска пјесма и еп.
Број бодова	1 – роман и приповијетка 0,5; епска пјесма и еп 0,5

6.	б) поређење и епитет
Број бодова	1

7.	а) епитет, в) поређење
Број бодова	1

8.	Укрштена.
Број бодова	1

б) Средњи ниво

1.	а) народну/ усмену б) умјетничку/писану/ауторску
Број бодова	1

2.	а) народа у коме је настало б) свога аутора / писца
Број бодова	1 (0,5 + 0,5)
3.	10 слогова, десетерац
Број бодова	1
4.	Народна књижевност: Љубавни растанак, Диоба Јакшића, Мали Радојица Умјетничка књижевност: Кад млидијах умрети, На Газиместану, Ми знамо судбу
Број бодова	1
5.	б)
Број бодова	1
6.	1814.
Број бодова	1
7.	а) устаљени епитети б) у народној поезији
Број бодова	1
8.	б) П. Кочић; г) Д. Ковачевић; а) Б. Ћопић; в) Л. Лазаревић
Број бодова	1 – четири тачна одговара један бод, три тачна 0,5 бодова
9.	д) Г. вијенац; в) Поход на мјесец; б) Прва бразда; а) На бунару; г) Кроз мећаву
Број бодова	1 - пет тачних један бод, 4 тачна 0,5 бодова

10.	а) Горски вијенац, Петар П.Његош б) Женидба Милића барјактара, народна пјесма в) Ми знамо судбу, Алекса Шантић г) Кад млидијах умрети, Бранко Радичевић
Бодова	1

11.		
Евица	Покондирена тиква	Јован С.Поповић
кмет Симан	Прича о кмету Симану	Иво Андрић
Кањош	Кањош Мацедоновић	С. Митров Љубиша
Мартин Пеулић	Битка с ђаволом	Бранко Ћопић
Марушка	Кроз маглу	Петар Кочић
Број бодова	1 - пет тачних одговора један бод, 4 тачна 0,5 бодова	

12.	Миона - „Прва бразда“ Лујо - „Јаблан“ Анђелија - „Диоба Јакшића“
Број бодова	1

13.	а) дескрипција / описивање б) приповиједање / наратија в) дијалог г) монолог
Бодова	1

14.	а) приповиједање б) дескрипција
Бодова	1

15.	лирика б) епика в) драма а)
Број бодова	1

в) Напредни ниво

1.	о догађају/догађајима - осјећања
Број бодова	1

2.	балада, романса, поема (Редослијед није битан.)
Број бодова	1

3.	в)
Број бодова	1

4.	б) трагичан тон и тужан завршетак
Број бодова	1

5.	а) балада б) романса
Број бодова	1

6.	а) Хасанагиница, Женидба Милића барјактара, б) Балада из предграђа
Број бодова	1

7.	а) словенска антитеза
Број бодова	1

8.	Три. /Од три дијела. Питање, негативни одговор, потврдни одговор
Број бодова	2 (1+1)

9.	г)
Број бодова	1
10.	в)
Број бодова	1
11.	трагедија, комедија, драма у ужем смислу
Број бодова	1
12.	а) дидаскалије/ремарке б) Написан је у загради/ обиљежен је заградама.
Број бодова	1 (0,5 + 0,5)

ЗАДАЦИ СА ИСТИМ ПОЛАЗНИМ ТЕКСТОМ

За зимско вече, умјесто успаванке

1.	б)
Број бодова	1
2.	г)
Број бодова	1
3.	народној/усменој књижевности
Број бодова	1

4.	зимски снијежни/сњежни пејсаж / природа под снијегом / и др. у истом значењу
Број бодова	1

5.	пјесниковим осјећањима
Број бодова	1
6.	г)
Број бодова	1

7.	б)
Број бодова	1

8.	снијег-бријег; брезу-чезу
Број бодова	1

9.	укрштена
Број бодова	1

10.	планина
Број бодова	1

11.	визуелни
Број бодова	1

12.	г)
Број бодова	1

13.	тврдоглав, шутити (ћути) / не говори
Број бодова	1

П и ј а ц а

1.	глаголе / више глагола
Број бодова	1

2.	раскокодакале
Број бодова	1

3.	а) слаже-лаже; траве-краве; даје-продаје б) слободни
Број бодова	1

4.	визуелних
Број бодова	1

5.	Функцију објекта / правог (ближег) објекта
Број бодова	1

Воћка послије кише

1.	описна / дескриптивна
Број бодова	1

2.	а) Двије б) У супротном односу / у супротности
Број бодова	1

3.	Симбол среће и несреће; здравља и болести; живота и смрт; љепоте и обичности; сталне промјене; и друго у истом и сличном значењу
Број бодова	1

4.	а) чудесна (раскош), обично, мало, јадно (дрво) б) она је опет као прво в) па их њише, нек се сунце малко скрије г) раскошна – обична, јадна
Број бодова	1

5.	не
Број бодова	1

6.	а) парна рима б) везани стих
Број бодова	1

И молио сам очи

1.	б)
Број бодова	1

2.	б)
Број бодова	1

3.	Сликом цвијета / цветка.
Број бодова	1

4.	б)
Број бодова	1

5.	У петој строфи.
Број бодова	1

6.	Укрштена.
Број бодова	1

7.	тјерати
Број бодова	1

8.	а) г)
Број бодова	1

9.	6, 1, 2, 4, 5, 3
Број бодова	1

10.	а)
Број бодова	1

К О С А

1.	приповиједи/приповијетки
Број бодова	1

2.	куповина косе/куповање косе/ Витомир (сељак) купује косу / и друго у истом значењу.
Број бодова	1

3.	приповиједање/нарација
Број бодова	1

4.	хронолошким
Број бодова	1

5.	рано ујутро / у рано јутро / кад је сунце изгријало
Број бодова	1

6.	кад је сунце изгријало / кад је сунце огријало / кад је сунце огријало касабу
Број бодова	1

7.	роду, броју ___ падежу
Број бодова	1

8.	подражавање гласова из природе / да дочара звук удара косе
Број бодова	1

9.	јабуре (управни члан) продане (зависни члан)
Број бодова	1

10.	а) описни придјев б) атрибуцка функција / функција атрибута
Број бодова	1

11.	б)
Број бодова	1

12.	прилошка одредба за узрок (може се уврстити у претходну реченицу укидањем тачке или замјеном тачке запетом)
Број бодова	1

13.	Чашћавао је све због косе/ Чашћавао је и пио због косе./ Пили су све због косе.
Број бодова	1

14.	као кад човјек у воду скочи
Број бодова	1

15.	конјугација, деклинација
Број бодова	1

16.	а) изведена б) сложена в) сложена г) проста
Број бодова	1 – све тачно: 0,5 – три тачна

17.	приједлог
Број бодова	1

Тачан одговор	претварањем /преобразовањем
Број бодова	1

19.	На самом крају / после свега
Број бодова	1

20. Тачан одговор

-	-	-	-	-
-	заједничка именица	Н.	вршилац радње	грам. субјекат
-	заједничка именица	А.	појам обухваћен гл.радњом	прави (ближи) објекат
-	заједничка именица	Г.	мјеста	ПОМ
Број бодова		3 – све тачно у једно реду 1 бод		

СКЕЛЕЦИЈА

1.	а)
Број бодова	1

2.	г) приповијетке
Број бодова	1

3.	б) дијалогом
Број бодова	1

4.	опис / описивање / дескрипција
Број бодова	1

5.	а) персонификација б) персонификација в) ономотопеја г) поређење
Број бодова	1 – све тачно: 0,5 – три тачна

6.	в)
Број бодова	1

7.	а) 3; б) 1; в) 4; г) 2
Број бодова	1 – све тачно; 0,5 – три тачна

8.	а) у небо б) зажарено, на истоку
Број бодова	1

9.	а) осам б) дванаест
Број бодова	1

10.	а) почеше да се разређују б) сјене
Број бодова	1

11.	а) акузатив б) временско в) ПОВ
Број бодова	1

12.	а) ... дјетелине, / запали се мак, / закликта шева б) независан в) саставне
Број бодова	1

13.	апозиција
Број бодова	1

14.	непотпуна / бесубјекатска
Број бодова	1

15.	Па, ти ћеш ме превести.
Број бодова	1

ПРВА ЉУБАВ

1.	г) приповијетка
Број бодова	1

2.	а) дјечак, стриц, стрина б) апотекар и његова кћер
Број бодова	1

3.	б)
Број бодова	1

4.	в)
Број бодова	1

5.	Одрастао човјек (прича о догађајима из свог дјетињства)
Број бодова	1

6.	у првом лицу
Број бодова	1

7.	прођем
Број бодова	1

8.	ретроспективни тип / ретроспекција
Број бодова	1

9.	б) приповиједање и дијалог
Број бодова	1

10.	б)
Број бодова	1

11.	а) придјев б) млада в) компарација
Број бодова	три тачна – 2 бода, два тачна – 1 бод

12.	победа највећа
Број бодова	1

13.	Службу (функцију) објекта.
Број бодова	1

14.	проста / простопроширена
Број бодова	1

15.	г)
Број бодова	1

16.	Врста ријечи	Облик	Служба у реченици
твоја	(присвојна) замјеница	Н. једн.	атрибут
стрина	(заједничка) именица	Н. једн.	субјекат
није пуцала	глагол	перфекат (одрични облик)	предикат
Број бодова	3 (1+1+1) / сви тачни подаци у реду – 1 бод		

Ставити слона у фрижидер

1.	виц / шала / досјетка / питалица
Број бодова	1

2.	да забави / да насмије / да се нашали / и све у том смислу
Број бодова	1

3.	а) двије б) четири
Број бодова	1

4.	прелазни
Број бодова	1

5.	У акузативу једнине
Број бодова	1

Ко није добро свезао?

1.	Народној / усменој књижевности
Број бодова	1

2.	У давна времена/ давно/ у прошлости / и све у том значењу.
Број бодова	1

3.	Исти су. Ни једно на зна свезати врећу. И др. у истом значењу.
Број бодова	1

4.	б)
Број бодова	1

5.	Не смијемо кривити друге за своје незнање. И друго у том и сличном значењу.
Број бодова	1

6.	чоек, хтјео
Број бодова	1